

NA
POPIS PUBLICZNY
UCZNIÓW

SZKOŁY WYDZIAŁOWEY XX. DOMINIKANÓW

Mający się odbywać w d. 21 i 22. Lipca 1828. r.

SZANOWNĄ PUBLICZNOŚĆ

IMIENIEM CAŁEGO INSTYTUTU

INSTYTUT

BADAŃ LITERACKICH PAN

BIBLIOTEKA

00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 79

Tel. 26-68-62.

ZAPRASZA

X. DAMIAN DZIESZKOWSKI REKTOR.

---

w WARSZAWIE

w DRUKARNI XX. MISSYONARZY.

Ninieysze Rękopismo: *Na popis Publiczny
Uczniów Szkoły Wydziałowéy XX. Domi-
nikanów Wolno drukować:*

w Warszawie dnia 21. Czerwca 1828. r.

Za Radcę Stanu
Dyrektora Jeneral. Wychowania Publicznego
(podpisano) Referend. Stanu NIEPOKOYCZYCKI.

PORZĄDEK POPISU

Dnia 21 Lipca KLASSA I. i II.

<i>g. m.</i>	—	<i>g. m.</i>		
8	—	8 30	Nauka Religij i Moralności.	X. Dąbrowski Prefekt.
8 30	—	9	Język Łaciński.	XX. Broździński, Chromicki
9	—	9 20	Język Niemiecki.	P. Ignacy Loyola Rychter.
9 20	—	9 30	Język Francuzki.	X. Chromicki.
9 30	—	10	Arytmetyka i Jeometrya.	XX. Jędrzejowski, Jakubowski
10	—	10 20	Jeografia	P. Nendzyński, X. Grupiński.
10 20	—	10 40	Hist: Powszechna i Polska.	X. Grupiński.
10 40	—	11	Historya Naturalna.	X. Jędrzejowski.
11	—	12	Język Polski, Deklamacye) i własne Uczniów roboty.)	P. Ignacy Loyola Rychter. X. Broździnski.

Dnia 22. KLASSA III. i IV.

8	—	8 20	Nauka Religij i Moralności.	X. Dąbrowski Prefekt.
8 20	—	8 50	Język Łaciński.	X. Chromicki.
8 50	—	9	Język Grecki.	P. Nendzyński.
9	—	9 15	Język Niemiecki.	P. I. L. Rychter.
9 15	—	9 30	Język Francuzki.	X. Chromicki i P. Bader
9 30	—	10	Arytmetyka, Algebra i) Jeometrya.)	X. Cwik.
10	—	10 20	Hist: Powszechna i Polska.	X. Grupiński.
10 20	—	10 40	Jeografia.	X. Grupiński P. Nendzyński.
10 40	—	11	Nauki przyrodzone.	X. Jędrzejowski.
11	—	12	Język Polski, Deklamacye) i własne Uczniów roboty)	P. I. L. Rychter:

Rysunki ręczne i techniczne, iako też topograficzne i architektoniczne, dawane przez P. Kajetana Mijakowskiego, Uczniowie w porządkach poszytach lub pojedynczo okażą.

Złożone także będą własne pisma Uczniów, Mappy i wymiary pewny części okolic Jabłonny.

Po ukończonym popisie nastąpi krótka Przemowa ucznia kończącego Szkołę Wydziałową— Odczytanie Promocyi.— Rozdanie nagród— Ogłoszenie wpisu na rok następny szkolny— Odśpiewanie w Kościele hymnu S. Ambrożego.

Do programmatu załącza się rozprawa P. Ignacego Loyoli Rychtera Nauczyciela języka Polskiego i Niemieckiego pod napisem „Wiadomość historyczna o Kościele i Klasztorze Warszawskim XX. Domników na Nowém Mieście“.

WIADOMOŚĆ HISTORYCZNA

O Kościele i Klasztorze Warszawskim XX. Dominikanów na Nowém Mieście.

W S T Ę P.

Nic bardziej zaiąć, nic więcey uwagi obudzić nie może nad to, co jest narodowém; naymniejszy niemal szczegół, do rodzinnéy ściągający się ziemi zachwyca, i naszéy ciekawości godnym się staie. Opisanie historyczne Kościoła i Klasztoru Warszawskiego XX. Dominikanów na Nowém Mieście, iak mi się zdaie, nie może nie obchodzić miłośników oyczystego kraju, a cóż dopiero wychowañców Warszawy. Kościoły bowiem, iakto bardzo dobrze uważa Autor Opisu historyczno-statystycznego Stołecznego miasta Warszawy, z historią nieiako łączą się narodów, w budowie gust wskazują wieku, w ozdobach pobożność założycieli, w nagrobkach i znaczniejszych pomnikach zwycięstw, świetne przypominają czyny, wznoszą i rozrzewniają umysł. (1) Dla uczącey się także Polskiey młodzieży, iak sądzę, praca moja bezkorzystną niezostanie; wskaże ona Jey ważność pojedynczych drobiazgów w historii; naprowadzi na tę zdrową uwagę, że, dopóty ogół dokładny nie iest, dopóki części, które go składają, należycie rozwiniętemi nie będą; podda nakoniec wniosek, że ten, który nigdy z takiego stanowiska rzeczy niepostrzegają, i nigdy od szczególnych wyobrażeń do ogólnego nieszedł obięcia, zawsze słabo poymnie i chwieie się w swoim zdaniu.

---

(1) Kalendarzyk Polityczny na rok 1826 k. 529.

Rozkład rzeczy.

Jak Kościół w znaczeniu wewnętrznym zbiorowo zwykle się bierze; tak i równie Klasztor uważać będę, i dla tego, w krótkości oznaczawszy czas przed założeniem obudwóch, opisaawszy ich stan powierzchniowy i wewnętrzny, iako też znakomitsze w przeciągu lat 224 zaszły szczęsne lub nieszczęsne koleje, przejdę do ludzi uczonych, którzy w tym klasztorze żyli, a po wystawieniu ogólnym życia, dłużej się nad ich pracami naukowemi zastanowię.

Czas przedfundacyjny.

Od dawna przełożeni Klasztorów Dominikańskich w kraju Polskim pragnęli umieścić swoich braci w Warszawie. Silnie do tego pociągało ich, piękne i dogodne położenie tego miasta, co dzień zwiększająca się ludność, mnóstwo pałaców, kościołów i innych publicznych gmachów, a mianowicie ciągłe prawie mieszkanie Zygmunta III. coraz więcej zapowiadające ozdób téj Stolicy pod ow czas Województwa Mazowieckiego, która następnie stać się miała Stolicą całego Królestwa. Długo zamiary wziąć nie mogły pożądanego skutku, aż nakoniec narady ogólne pod przewodnictwem X. Woyciecha Sękowskiego Prowincyała d. 1. Lipca 1603 r. w Poznaniu odbyte, wszystkie przeszkody usunęły. Zgodzono się iednomyślnie, aby choć szczupły zasilek pieniężny dać na pierwszy zakład, a resztę starania, o mającący stanąć budowie, poruczyć BOGU i dobroczynności bogoboynych ludzi. Do zaczęcia tego dzieła wybrano X. Bzowskiego, i zaraz ogłoszono go Wikarym Prowincyałskim (1) Uważano bowiem w nim człowieka pełnego cnót i nauki, mającego oraz wielką więtość u znakomitych Panów Polskich. Jakoż niezawiódł X. Bzowski wysokich nadziei. Po ukończonéy zaraz Kapitulie udał się do miejscowego a oraz Poznańskiego Biskupa Wawrzeńca Goślickiego, i od niego pozwolenie wprowadzenia swych braci do Warszawy uzy-

---

(1) Opisanie stanu konwentu zaczawszy od czasu fundacyi M, S.

skawszy, kupił przy uliczce Zatylnéy (1) zabudowanie z podwórzem i ogrodem za 2000 Zł. Polskich od dwóch rodzonych braci Wincen- tego Kanonika Łowickiego i Szymona Oczków. Przestrzeń téy naby- téy ziemi rozciągała się między ulicą Freta od zachodu, a Mostową dawniéy Waliszewską i Przerozną zwaną, od południa ku Wiśle, z téy strony ulicy Rybackiéy. Ponieważ to mieysce było ieszcze za szczu- płe, zawarto przeto ugodę z Szymonem Wituńskim, Radnym War- szawskim, i od niego za Zł. Pol. 750 kupiono dom z przyległościami, leżący pod ów czas między domami Jana Doleżałowskiego Mydlarza, i Jakóba Gudusza Kotlarza: Do tego kupna przyłączył się dworek da- rowany od Mikołaja i Jakóba ze Zbaraża Woronieckich, który użyty był na wybudowanie cegielni i złożenie potrzebnych do budowy materyałów. Te wszystkie nabyte, i prawnie nabydź się mające po- siadłości Król Zygmunt III. zatwierdził, i od ciężarów publicznych uwolnił d. 6. Lutego 1604 r.

Pierwiastki Kościoła.

Nabożeństwo początkowo odprawiało się na ołtarzu przenośnym (*super altari portatili*) potem X. Bzowski na tém mieyscu, gdzie te- raz iest kaplica ciemną zwana, drewniane postawił Oratorium, w któ- rém dnia 8 Listopada 1603 r. Msze SS. odprawiać się zaczęły. Naza- jutrz X. Fryderyk Danigiel Kanonik i Oficyał Warszawski pierwszą tam o Duchu S. śpiewał Wotywę, a X. Maryan Postękałski Expro- wincyał OO. Bernardynów, iako też sam X. Bzowski Kazania stoso- wne mieli.

Kościół murowany.

Kamień węgielny na Kościół murowany pod tytułem S. Jacka rzu- cono r. 1604. a w 1606 mury tak były w mnieyszym chórze pod- niesione, że X. Bzowski powróciwszy z Rzymu, pierwszą Mszą o

(1) Uliczka Zatylna poczynala się od dzwonicy Dominikańskiéy, gdzie teraz kamienica pod Nrem 234. a ciągnęła się ku Wiśle na ulicę Rybaki, R. 1765. za pozwoleniem Zwierzchności mieyskiéy zniesioną została.

Trójcy SS. d. 22. Października, w kościele przez siebie założonym, mógł zaśpiewać (1) Budowa zupełnie ukończoną została r. 1638. a poświęcenie dopiero nastąpiło 1661. r. dnia 26. Czerwca w niedzielę trzecią po Świętkach przez X. Woyciecha Tolibowskiego Biskupa Poznńskiego.

Budowa wewnętrzna i zewnętrzna.

Kościół kształt nosi podobny do kościoła Metropolitalnego S. Jana. Długość wynosi 101. a szerokość największa 40. łokci zwyczajnych. Posadzka jest dwójkolorowa z flizów Szwedzkich. Dach początkowo był gontowy i w r. dopiero 1657. dachówką go pokryto.

Ota-

- (1) Osoliński (T. I. k. 7. Wiad. Hist. O Pis. Pol.) niesłusznie o błąd Starowskiego oskarża, i niesłusznie X. Bzowskiemu tytułu fundatora Kościoła i Klasztoru Warszawskiego XX. Dominikanów na Nowém Mieście odmawia. Słaby Ossolińskiego jest dowód, z pism samego X. Bzowskiego (Propago D. Hiacint: p. 7) czerpany, gdzie on przez pokorę tylko ten zakład X. Woyciechowi Sękowskiemu Prowincyałowi przypisuje. Więcej by może Ossolińskiego zdanie mocy nabrało z mowy, którą na cześć Sękowskiego napisał Birkowski (Orat. Eccl. pag. 413 et 414) gdzie go bardzo oczywiście założycielem bydź mieni; gdyby ważniejsze na przeciwną stronę dowody, temu nieprzeszkadzały. Xięgi naprzód rękopismowe, opis pomników klasztornych, i stan Klasztoru od czasu fundacyi zawierające Ossolińskiego zdanie zbliżają; powtóre akt kontraktowy w Łowiczu między X. Bzowskim a Wincentym i Szymonem Ocziem zawarty we Wtorek po S. Annie r. 1603. iako też pozwolenie Wawrzeńca Goślickiego Biskupa z d. 4. Sierpnia t. r. dane i dyplomata Zygmunta III. nabyte place potwierdzający z d. 6. Lutego 1604. widocznie okazują, że X. Bzowski sam, na mocy udzielonego sobie na Kapitulie Poznńskiej Wikaryatu działał, i że X. Sękowskiemu należy się tylko pomysł o mającej nastąpić budowie, a zaczęcie dzieła i w części wielkiej jego wykonanie do X. Bzowskiego ściągać się powinno.

Ołtarze.

Ołtarzów, oprócz kaplicowych, iest 14. Wszystkie piękną snycerską robotą ozdobione noszą wyobrażenia:

g ł ó w n e

—

na z a s u w i e

1. P. Jezusa ukrzyżow: w Ołtarzu Wielkim		
2. N. P. Rożańcowéy	—	N. P. Rożańcowéy.
3. N. P. Bolesnéy	—	SS. Tadeusza i Szymona.
4. Imienia Jezus	—	SS. MM. Sadoka i 48 Towarzyszów.
5. S. Wincentego Fereryusza	—	S. M. Magdaleny pokutnicy.
6. S. Tomasza z Akwinu	—	SS. Jadwigi i Teresy.
7. Wszystkich SS.	—	S. Jana Nepomucena.
8. SS. Kryspina i Kryspinianina		S. Rocha.
9. S. Jakóba Apostoła	—	SS. Jana Ewangelisty i Szczepana.
10. S. Jacka	—	S. Katarzyny Seneńskiéy.
11. S. Róży Limańskiéy	—	SS. Małgorzaty Sabaudzkiéy i Małgorzaty de Castello.
12. Przemienienia Pańskiego	—	S. Raymunda de Pennafort.
13. S. Józefa	—	S. Anny i Matki Boskiéy Ofiarowan:
14. P. Jezusa ukrzyż: na filarze	—	S. Kajetana.

Kaplice.

Trzy znajdują się Kaplice, pierwsza fundowana r. 1691: przez Adama Kotowskiego Stolnika Wyszogrodzkiego cała z kwadratowego porfirowego kamienia, Ołtarz mieści w sobie marmurowy ze sztukaterią, w którym iest obraz S. Dominika. Sklepienie zdobi piękne malowanie włoskie. Pod tą kaplicą spoczywają zwłoki fundatora i żony iego Małgorzaty w trunnach marmurowych. Tu także złożone są kości X. Jana Damascena Łubienieckiego Biskupa Bakońskiego, Obarskiego Podkomorzego Liwskiego, i Polanowskiego Stolnika Płockiego.

Druza Kaplica założona przez Radziejowskiego zawiera Ołtarz z obrazem N. P. Snieżnéy.— Tu są groby cały familj Radziejowskich i dwóch ciotek Jana III Króla Polskiego.— W téyże Kaplicy ludzie

świeccy zwykli śpiewać w Niedzielę i Święta godziuki o N. Pannie po łacinie.

Trzecia nakoniec Kaplica ciemną zwaną, ma obraz Skonania P. J. E. ZUSA.

Obrazy.

R. 1672. X. Przeor Franciszek Grabiński z Lublina sprowadził trzy wielkie obrazy. Z tych pierwszy wyraża Chrztost Króla Monomoty-py— 2gi S. Różę Limańską— 3ci S. Piusa V. Papieża— Inne w Warszawie nie mistrzowskim pędzlem zostały odmalowane, iako to: Objawienie B. Eleuteryuszowi nauki S. Tomasza, S. Ludwika Bertranda, B. Alberta nauczającego z Katedry i kilka innych, zawierających symbola podług książki Saawedry wyrażone.— (a) Do obrazów cudami słynących należą: Obraz N. P. Snieżny, S. Jacka, i S. Wincentego Ferreryusza.

Chór.

R. 1642. dosyć wygodny Chór postawiono, ale ten, gdy znacznie czas uszkodził, X. Damian Dzieszkowski Przeor Warszawski w r. 1815. nabywszy Ołtarz wielki i stalla po XX. Bernardynach Pragskich, one na mieyscu starego postawić kazał— Pergaminowe xięgi chórowe w wielkich foliałach w pulpicie zachowane noszą piętno naywiększego wypracowania— R. 1609. X. Izajasz z Lipna Predykator jeneralny był ich pisarzem.

Organy.

Organy z początku były pozytywkowe w r. 1661. postawiono mnieysze, za przeorostwa nakoniec X. Kandyda Zagorowskiego większe wykończono.

(a) Idea principis Christiano - Politici Symbolis 101. expressa a Didaco Saavedra Faxardo equite. Amstelodami 1660. in 12.

N a g r o b k i.

Grobowe napisy celniejsze są: 1. Kazimierza Baryczki Woiewody Czerniechowskiego ostatniego Potomka z téy familij, a za Królów Władysława IV, Jana Kazimierza, Michała i Jana III, wielkiego wojownika— 2. Anny Tarnowskiéy Kasztelanowéy Konarskiéy— 3. Katarzyny Ossolińskiéy Wojewodziny Podlaskiéy— 4. Stanisława Hieronima Hr. Potkańskiego, Scholastyka Płockiego, pięć razy na Trybunał Koronny Deputata— 5. Alexandra Polanowskiego, który godny jest całkowitego przytoczenia—

„Diis manibus Alexandri in Polanowice Polanowski primo Sano-
 „censis, demum regni Dapiferi, postremo Vexilliferi regni, hastatae
 „cohortis Colonelli primique militiae Polonae Praefecti, herois maximi,
 „gloriosissimi victoris— Quantus vir suo saeculo extitit; Regum Joan-
 „nis Casimiri, Michaelis atque Joannis III. strenuus in acie miles,
 „Szczerbam Cosaccorum ducem cum 40. militibus a se profligatum,
 „regi captivum adduxit, ne vero fidem excedat laudatio, loquantur
 „diplomata, primum Varsaviae 23 Aprilis 1685. aliud Grodnæ 20. Xbris
 „1687. Generosus Alexander Polanowski eam virtutis et meritorum
 „aestimationem apud Serenissimos Antecessores nostros paravit, con-
 „tinuatis per triginta annos militaribus studiis, expeditis Cosaticis, Mo-
 „schoviticis, Sveticis, tam in Patria, quam in Dania, Brandeburgia,
 „Transilvania, Tartaria et Turcia bellis, in quibus seu genuinus Mar-
 „tis Alumnus etiam externo solo perennatura reliquit documenta,
 „ipsis pæne belli ducibus invidenda, felicitate, et quod longe rarius
 „est bellicae fortitudinis et prudentiae, tum rectitudinis non vana opi-
 „nionem, id electore populo visus est assequi; ut supremæ fortunæ
 „Candidatorum ad coronam Cathalogo, nec querens, nec petens, plu-
 „rimorum voto destinaretur; cui tanto familiae suæ ornamento, quam
 „gloria, honoribus et opibus ampliavit, Casimirus Polanowski Subda-
 „pifer terræ Buscensis, germanus ex fratre nepos, caeterique grati
 „haeredes cum lachrymis perenne posuere monimentum.—

Znaydują się tu i inne ieszcze znakomitych w Polsce osób nagrobki iako to: Skulskich, Bieniawskich, Kostrzewskich, Skarbnikowéy Grabowskiéy i t. d. ale wstrzymać się muszę od ich przytaczania, żebym zbytecznie moiego niepowiększył pisma.

Budowy ściśle z Kościołem połączone.

Zakrystya iest dostatecznie opatrzona w piękne Apparaty. Skarbiec niegdyś był bogatszy; bo oprócz naczyń do służby Bożey używanych w r. 1695. samych Kielichów srebrnych połączanych było 36. a dwa szczerolote— Wszystkie obrazy w ołtarzach miały srebrne sukienki, ale to wszystko wyczerpały wojenne wypadki— Kapitułarz pod którym znajduje się grób dla Zakonników i szczególnych Dobrodziejów Klasztoru, zdobią popiersia wszystkich prawie Biskupów Polaków, wziętych z Zakonu Dominikańskiego, pomalowane za staraniem X. Franciszka Urskiego— Tu także w osobnym Ołtarzu znajduje się obraz cudami słynący N. P. Łaskawey, z zakrętu na Dormitarzu górnym będącego, uroczyście przeniesiony r. 1736.— Dzwonnica liczy trzy dzwony; z tych największy Dominik za staraniem teraźniejszego Przeora X. Damiana Dzieszkowskiego w r. z. nowo przelany, a przez JW. Jana Marcella Gutkowskiego Biskupa Podlaskiego i Senatorsa Królestwa Polskiego według rytuału Rzymskiego poświęcony, waży funtów 4,200.

Bractwo.

Arcybractwo Rożańca S. przez X. Bzowskiego r. 1603. dnia 11. Grudnia uroczyście zaprowadzone zostało— Protektorami jego byli zawsze prawie Królowie, Biskupi i świeccy Senatorowie a Przeorostwo Szlachta celniejsza sprawowała— Wielka Księga relikwiarzem opatrzona zawiera, kilka tysięcy osób, którzy swoje imiona do Arcybractwa Rożańcowego zapisali— To w téj Księdze szczególnego spostrzegalem, że im bliższe są karty wieku, może niesłusznie oświeconym zwanego, tém więcéy z przed oczu imiona JJWW. i WW. znikać się zdają. Znaczniejsze dwie są pielgrzymki do Częstochowy przedsięwzięte przez Braci Rożańcowych: 1sza r. 1603. pod przewodnictwem X. Wacława Kurowskiego Promotora na odwrócenie zarazy morowey— 2ga r. 1611. nazajutrz po urodzeniu syna Zygmunta III. Jana Alberta, na podziękowanie P. Bogu za spokojne ukończenie narad publicznych— Utrzymuie się tu ieszcze Bractwo Skonania P. Je-

zusa i Paska czystości S. Tomasza z Akwinu zaprowadzone r. 1706.—
Bractwa SS. Anny i Róży jest gałęzią Arcybractwa Rożańcowego.

Odpusty.

Odpusty przyłączone mają święta następujące: Boże Narodzenie, Nowy rok, Wielkanoc, Wniebowstąpienie Pańskie, Zielone Świętki, Boże ciało z oktawą, Znalezienie i Podwyższenie S. Krzyża, Święta N. P. Maryi, 40. godzinne Nabożeństwo, poświęcenie Kościoła SS. Tomasza z Akwinu, Józefa Oblubieńca, Wincentego Fereryusza, Dominika, Kryspina i Kryspiniana, Jacka, SS. Magdaleny i Róży, Rożańca S. z Oktawą i Wszystkich Świętych.

Założenie Klasztoru.

Kilka cel drewnianych służyło początkowo Zakonnikom za przytułek: w r. dopiero 1643. zaczęto murować Klasztor w kształcie głośki drukowaney Z. Adam Jarzębski opisując pod tym rokiem Warszawę (5) słusznie zadziwił się nad obszernością przyszlęj budowy— Same Kurytarze środkowe w linii prostey wszérz i wzdłuż formnie rozlegające się, zwracają przechodnia oczy— Sciany zdobią Portrety zasłużonych w Zakonie Mężów, a mianowicie Polaków, nie noszą one cechy piękności pod względem malarstwa, ale są drogiemi zabytkami, mogącemi obudzić pamięć przeszłęj sławy przodków.

Biblioteka.

Biblioteka odnosi swój początek do pierwszego Klasztoru Przeora i Założyciela X. Abrahama Bzowskiego, który na pierwszy ięý zakład ofiarował nie tylko dzieła, których był Autorem, ale nadto dosyć znaczny zapas Ksiąg uzbieranych w czasie podróży swoich do Rzymu. Znajdują się dotąd w tutęjszëj bibliotece dzieła ięgo własnoręcznym podpisem oznaczone. W dalszym ciągu czasu, częściami kosztem zgromadzenia, częściami staraniem pojedynczych zakonników

(5) Pamiętniki o dawnëj Polsce przez J. U. Niemcewicza Tom. III, k. 440.

powiększała się Biblioteka. Najwięcej przecież do iéy zapomożenia przyczynił się X. Jacek Baryczka Profes i Przeor Konwentu Warszawskiego, który nie tylko miejsce dostateczne, gdzie się teraz mieści Klasa druga i trzecia Szkoły Wydziałowéy, oznaczył, ale jeszcze r. 1647. swoię familiyną bibliotekę do Klasztorney wcielił. Niepomrotnie zasilił tęż bibliotekę kosztownemi i ważnemi pod względem mianowicie Kościelnéy Historii dziełami X. Jan Damascen Łubieniecki, naprzód Przeor, potém Prowincyał, nakoniec Biskup Bański na Wołoszczyźnie. Przydały także nieco ksiąg, biblioteki po zniesionych Klasztorach w Warce i Górze. Lubo Biblioteki klasztorne podług powszechnego zdania, iako mniéy wystawione na widok publiczny; nie tyle uszczerbku ponosić zwykły; Biblioteka przecież Konwentu Warszawskiego dzieląc wszystkie nieszczęścia Ojczyzny, nigdy dostatecznie uzupełnić się nie mogła. Częste napady Szwedów, za Jana Kazimierza, przechody woysk cudzoziemskich za Sasów, nakoniec wypadki polityczne w naszych czasach wielce ią uszczupliły. W r. 1806. nagłący rozkaz wypróżnienia biblioteki z kilku tysięcy ksiąg złożonéy w przeciagu dwunastu godzin, które porę nocną składaiają, naraził ią na liczne straty. Szafy popsuto, dzieła porozrywano, a reszta w stercie pod strychem złożona przez kilka miesięcy wystawioną była na kurz, słoć, myszy i mole. Czego nakoniec woysk przechody i powietrza zmiany niezniszczyły, tego grzechny i uprzemy rabunek dokonał. Zawiazane towarzystwo bibliomanów szeroko zapuściwszy swoje zagony i biblioteki Dominikańskiéy pominąć nie mogło.

Gdziekolwiek rubryka karb czerwony w katalogu bibliotecznym pociągnęła, iuż tém samém dzieło przestawało być własnością biblioteki. Trudno w czasie rewolucyiny było składać się Przełożonemu konstytucyami zakonnymi, które niedozwalaią ksiąg wydawać za obręb murów. Tym sposobem postradała biblioteka wiele ważnych dzieł a w szczególności:

1. Nowy Testament Jakóba Wuyka w Krakowie 1617. in 8.
2. Catechismus Monasticus Stanislai Szczygielski Cracoviae 1668. in 12.
3. Memorabilium rerum Christophori Warszewicki in 4.
4. Historiæ Lithvaniae pars prior et posterior Alberti Kojatowicz in 4.
5. Kronika Polska przez Bielskiego w Krakowie 1597. in fol.

6. Chronicon Regni Poloniae Miechovitae in fol.
7. Kromer Marcin o dziejach i sprawach Polskich przez Błazowskiego tłumaczony w Krakowie 1611.
8. Herbarz Paprockiego in fol.
- 9 Chronicon Martini Poloni Coloniae 1616. in fol.
10. Hipomnena Reginarum Kochovii Cracoviae 1612. in 4.
11. Owidiusza Metamorphoseon przekładanie Jakóba Żebrowskiego Cracoviae in 4.
12. Martini Poloni in Dominicas Argentorati 1448. in 4.
13. Uczone rozmowy z filozofii przez Tylkowskiego w Warszawie 1692 in 4.
14. Pro tremenda et verenda SS. Trinitate Jacobi Gorski Coloniae 1585. in 8. i t. d.

Teraz biblioteka za staraniem X. Damiana Dzieszowskiego S. T. D. Exprowincyała i Przeora mieyseowego odradzać się zaczyna. Woluminów drukowanych obeymuje 6885, pisanych 245. Drukowane wolumina w ogóle składają się z pisma S. i Kommentarzów, z dzieł OO. SS. z Teologii scholastyczney, moralney, ascetyczney Historii kościelney i świeckiey, z dzieł filozoficznych i kaznodziejskich, Prawa cywilnego i kościelnego, nakoniec z dzieł ściągających się do nauk i sztuk wyzwolonych ściśle wziętych. (1)

Nayobszerniejszy i nayważniejszy dział zajmują historycy kościelni a naykosztowniejszy OO. SS. i Pisma S. wykładacze:

Znajdują się tu Kommentarze na pismo S.

1. Joannis da Sylveira TT. 12. Lugduni 1687. in fol.
2. Cornelii a Lapide TT. 14. Antverpia 1623.
3. Hugonis a S. Charo Venetiis 1600. in fol.

---

(1) Erndtel grubo błądzi (Varsavia physice illustrata Dresdæ 1700. pag. 11.) w Opisie biblioteki Dominikańskiej, taki bowiem uszczypliwy dodał ucinek „Adeo numerosam bibliothecam in nullo alio Varsaviae inveni ac vidi Religiosorum conventu quam in hoc. Numerus ligatorum librorum supra tria millia ascendit, de MM. SS. altum hic silentium; neque indicem habent in quo conficiendo, plus quam centum consumunt iam annos.“ Kiedy to Erndtel pisał jeszcze klasztor niestał 100 lat, a przypuścić nie można aby katalogu ksiąg nie było w wieku Łubieneckich, Bardyńskich i Drogoziewskich.

Piękne są wydania Oyców Świętych.

1. S. Cæciliæ Cypriani Opera	—	TT. 3. Antverpiæ 1589. in fol.
2. S. Gaudentii	—	Pataviæ 1720. in fol.
3. S. Petri Damiani	—	TT. 4. Parisiis 1743. in fol.
4. S. Gregorii M!	—	TT. 4. Venetiis 1744. in fol.
5. S. Augustini	—	TT. 12. Antverpiæ 1703. in fol.
6. S. Chrysostomi	—	TT. 6. Lugduni 1687. in fol.
7. S. Irænei	—	TT. 2. Venetiis 1734. in fol. maj.
8. S. Thomæ Aquinatis	—	TT. 23. Parisiis 1660 in fol.
9. S. Gregorii Nazianzeni	—	TT. 3. Venetiis 1731. in fol.
10. S. Prosperi	—	TT. 2. Venetiis 1744. in fol.
11. S. Hilarii	—	TT. 2. Venetiis 1730. in fol.
12. S. Isidori	—	Venetiis 1745. in fol.
13. S. Justini	—	Venetiis 1747. in fol.
14. S. Leonis	—	TT. 4. Venetiis 1743. in fol.
15. Origenis	—	TT. 3. Venetiis 1742. in fol. i t. d.

Do dzieł kosztownych policzyć jeszcze należy:

1. Bullarium Ordinis Prædicatorum TT. 8. Romæ 1740. in fol.
2. Gerardi Mercatoris Atlas sive Cosmographiæ meditationes. Amsterodami 1630. in fol. maj.

W tém to dziele taka się dla Polaków znalazła pochwała (1) „Złoczyństw i grabieży niezna ten naród, i dla tego w miesiącach letnich powozem, w zimowych sankami przejeżdżać można w śród najszybszego bezpieczeństwa, przez lasy, pola i niezmierne równin przestrzenie bez najmniejszój obawy“.

3. Magnum Bullarium Romanum Lærtii Cherubini TT. 4. Lugduni 1692. in fol.
4. La Fortificatione Guardia deffesa et espugnatione della fortezze del Francesco Pensini In Venetia 1620. in fol.
5. Institutiones Justiniani Lugduni 1547. in fol.
6. Infortiatum 50. librorum digestorum Lugduni 1540. in fol.
7. Digestum novum pandectorum Civilium Lugduni 1547. in fol.
8. Arte militare terestre e militare del M. Savorgnano. In Venetia 1599. in fol.

9.

(1) pag. 297.

9. Corona imperiale dell'Architectura militare di Petro Sardi 1618 in Venetia in fol.
10. Encyclopedia Joannis Henrici Alstedii. Herbornaë Nassoviorum 1630. in fol.
11. Christiani Lupi opera TT. 12. Venetiis 1724 in fol.
12. Danielis Concinaë opera TT. 22. Romæ 1753. in 4.
13. Cursus Theologiaë Collegii Salmanticensis TT. 10. Lugduni 1679. in fol
14. Acta SS. a Joanne Bollando cœpta et a Godofredo Henschio et Daniele Papebrochio aucta Antverpiæ. 7. Tomi primarii 1668. in fol.
15. Mathiæ Dögen Architectura militaris moderna. Amsterd. 1645. in fol
16. Annales Ecclesiastici Baronii 12. TT. Antverpiæ 1624. in fol.

Z rzędu pism, które niedługo po wynalezieniu druku, wyszły na widok publiczny znaczniejsze są:

1. Manipulus curatorum. Argentinaë 1473 in fol.
2. Præcepta divinaë legis Joannis Nider Argentinaë 1487. in fol.
3. Summa Reinerii de Pisis. Venetiis 1486. in fol.
4. Sermones aurei de SS. per Leonardum de Utino 1446. in fol.
5. Hugo a S. Victore de Sacramentis. Argentinaë 1485. in fol.
6. Historia Lombardica. Nürnbergæ. 1474. in fol.
7. Sermones Joannis Herolt. Basileæ 1486. in fol.
8. Gabrielis Zerbi Veronensis Quæstiones Metaphisicæ. Bononia 1482. in fol.

Z wydań Autorów Klassycznych zasługują na uwagę:

1. Sexti Aurelii Victoris Opera, cum commentario Annæ Tanaquili Fabri filiaë. 1681. Parisiis in 4. maj.
2. In omnes M. T. Ciceronis Orationes, enarrationes Cl. Virorum 1553. Basileæ in fol.
3. Terentii Comœdiæ ex recensione Melanchtonis. Vratislaviæ 1558 in 8.
4. Valerius Maximus cum Commentario Oliverii Arzignanensis. Venetiis. 1508. in fol.
5. Orationes pro M. Marcello, pro lege Manilia et ad equites Romanos M. T. Ciceronis cum explicatione Alberti Leniceri. Vitebergæ 1580. in 8.
6. Satyræ A. Persii Flacci cum commentario Henrici Scalesii Ord. Præd. Neapoli 1689. in 12. maj.

7. Aniti Torquati Severini Bœthii de Philosophiæ consolatione cum Commentariis S. Thomæ Aquinatis. Nürnbergæ 1498 in fol.
8. Aurelii Prudentii Opera cum notis variorum. Hannoviæ 1615. in 8. maj.
9. Catullus cum commentario Mureti. Lugduni 1559. in 8.
10. Petronii Arbitri Satyricon ex recensione Petri Letichii. Francofurti ad Mœnum 1629. in 4.

Do dzieł przez Polaków lub w Polsce wydanych rzadkich należą:

1. Joannis Jonstoni Thaumographia Naturalis. Amstelodami 1661 in 12
2. Idea Universæ Medicinæ practicæ Joannis Jonstoni. Amstelodami 1644. 12.
3. Pymander Mercurii Trismegisti cum commentario Hannibalis Rosselli Ord. Min. Reg. Obs. Cracoviæ 1586. in fol.
4. Arithmetica curiosa Auctore Adalberto Tylkowski S.J. in 8.
5. Institutiones Logicæ per Nicolaum Moscicensem. Cracoviæ 1606 in 8
6. Disputatio de putredine authore Simone Simonio. Cracoviæ 1584 in 4
7. Incomparabilis thesaurus Alexithericus authore Sebastiano Slescio. Brunsbergæ 1611.
8. Zegar serdeczny, w którym Jezus godziny wybiła w sercu grzesznika przez X. Przemysława Prawdzica Domiechowskiego. w Krakowie 1657 in-12.
9. Philosophia Christiana studio Bernardi Bogdanowicz. Romæ 1697 in f.
10. Comœdia spei authore Petro Mieszkowski Archidiacono Vars. 1641. in 4. sine loco.
11. Stanisłai Kobierzycki commentaria de luxu Romanorum.
12. Wędzidło na sprosne błędy a blaźnierstwa nowych Aryanów przez X. Hieronyma Powodowskiego. w Krakowie 1583 TT. 2 in 4.
13. Stanisłai Socolovii Opera. Cracoviæ 1591 TT. 2 in fol.
14. Monomachia pro defensione fidei SS. Trinitatis per Bernardum Paxillum de Brzezek Polonum Ord. Præd. Cracoviæ 1616 TT. 2 in fol.
15. Stanisłai Hosii Opera. Antverpiæ 1571 in fol.
16. Alberti Novicampiani Apologia pro Catholica fide. Cracoviæ 1559 in 4. Dzieło bardzo rzadkie i pod względem stylu i rzeczy zalet pełne.
17. Epitome conclusionum theologicarum in libros sententiarum per Michaëlem Vratislaviensem. Cracoviæ 1521 in 4.

18. Margarita decreti per Fr. Martinum Ord. Præd. Papæ Pœnitentiarium et Capellanum. Argentinae 1499 in fol.
19. Pro Sacratissima Eucharistia contra haesim Zwinglianam ad Andream Volanum. Auctore Petro Skarga S. J. Vilnae 1576 in 8.
20. Manuale Ecclesiae Catholicae Sacramentorum auctore Hieronymo Powodovio. Posnaniae 1591 in 12.
21. Vivicae passionis Xsti historica explanatio per Joannem Leopoliensem. Cracoviae 1533 in 8.
22. Oratio Cromeri in funere Sigismundi Regis. 1548 in 8.
23. Postylla Katolicka o SS. przez X. Jakóba Wuyka S. J. 1584 in fol.
24. Postylla Katolicka mniejsza dwie części. w Krakowie 1617 in 4.
25. Postylla albo wykłady SS. Ewanielii przez X. Marcina Białobrzezkiego w Krakowie 1581. TT. 2 in fol.
26. Scopus biblicus auctore Alberto Novicampiano Ord. Præd. 1559 Antverpia. in 12. Sołtykowicz to dziełko za bardzo rzadkie uważa i godne aby się znajdowało w rękach wszystkich Kapłanów.
27. Russia florida Simonis Okolski. Leopoli 1646 in 4.
28. Pharos Benedictina per Stanislaum Szczygielski. Crac. 1669 in 4.
29. Relacya powszechna albo nowiny pospolite Botera z Włoskiego na Polski przełożone przez Pawła Lencyusza. w Krakowie 1613 in 4.
30. Bractwo Miłosierdzia w Krakowie u S. Barbary przez X. Piotra Skargę. w Warszawie 1628 in 4. i t. d.

Rękopisma składają 1. prace Teologiczne i Filozoficzne Professorów Klasztoru Warszawskiego. 2. Zasady Retoryki i Poetyki wykładowane przez Księży Instytutu naukowe utrzymujących. 3. Pisma niektóre, mogące w niewielkiej części służyć za materiały do dziejów oyczystych. 4. Pamiętniki do ogólnej i szczególnej Historii Zakonu Kaznodziejskiego, w różnych prowincjach a mianowicie Polskiej ściągające się. 5. Kazania świątalne, niedzielne i pogrzebowe. 6. Pomniki dotyczące się historii Kościoła i Klasztoru Warszawskiego XX. Dominikanów. 7. Korrespondencye różne X. Jana Wędrychowskiego.

X. Jan Wędrychowski był Proboszczem w Woli pod Warszawą i Obróncą spraw duchownych w Nuncyaturze Apostolskiej. Rękopisma jego z 3 ogromnych woluminów złożone, lubo nie są ważne pod względem historycznym, ale dla tego że zawierają niektóre oryginalne prywatne listy znakomitych ludzi, z których lepijé czasem po-

znać można charakter piszącego, niż z wyszukanych i podług pewnych form ułożonych słówek, godne są zachowania. Styl X. Wędrychowskiego swobodny iest pełen konceptów i sentencyi, i tak niekiedy zabawny, że pomimowolnie śmiech wyciska.

W memoryałach, które Królowi podawał zwykł był pisywać na adresie: **Nayiaśniejszy Król Jmc z Woli, szopa na Woli, Pleban także z Woli, niechże się to wszystko dostanie do J. K. M. woli.**

Na wstępie

Z Elektoralnego z pod Warszawy pola, gdzie wielka Wola idę Pleban ubogi z rekognicyą prawdziwéy ku Maiestatowi W. K. M. wierności.

l u b

Wielkiéy Woli niewielki Pleban idę cum supplici libello do W. K. M.

w Zakończeniu

Mnie tylko restabit pro incolumitate Miłościwego Pana pulsare ostia Divum, i to wyznać w Wielkiéy Woli, żem zawsze do woli W. K. M. i t. d. Prośby do Biskupa Ostrowskiego takie zaczęcie czyni: Bieda i nędza chwyciły się Wolskiego Xiędza, że teraz śmieje mówić się może, in domo mea non est panis neque vestimentum—

Wstęp powinszowania do Poniatowskiego Jenerala Regimentu Mirowskiego w ten sposób iest wyrażony:

Jako Kapelan Adjutant Regimentu Gwardyi Koronnéy, który stoi w Woli; Campi Electoralis Serenissimorum Regum Strażnik polny mam honor in exordio nowego Roku z należytém ex officio rangi moiéy popisać się powinszowaniem—

Stan swój ubogi tak opisuie:

W kościele sam Xiędz Pleban z Kantorem wszyscy obadwa, a trzeci Sobek, Plebański parobek. W Plebanii zaś mieysce uprzywile-

iwane dla gości, kto z sobą co przyniesie, to je i piie, a gospodarz przy nim: piękne w tém polu elektoralném i bardzo zdrowe powietrze, ale deest alimentum et supplementum, tak się śmieie mówić może, u mnie chuda fara, mała ofiara z Odolan i Woli, ni to Cmentarza, ni bakalarza, ani to mąki, ani boru, ani dworu, ni do chleba ni do wody—

Tenże X. Wędrychowski mowę o zniesienie pogłównego do Członków Kommissyi Skarbowej taką powiedział r. 1765.

„Jaśnie Oświecony Miłościwy Sądzie!

Dwoiakie od iednéy głowy płacić muszę pogłowne, pierwsze Cyrulikom a tonsura Corona, drugie płacę Żołnierzom sam niewiem za co? Pierwsze prawda płacę od korony, a drugie w Koronie. Tamto płacę od żywéy tylko głowy, Żołnierzom zaś opłacam się nie tylko od żywych, ale i od umarłych, a Capite mortuorum, ba czasem i kapustne w ogrodach głowy nie wybiegają się przed nimi, chociaż niepłatne— Mówią pospolicie ludzie, że Xięża biorą z żywego i umarłego, ten sam widzę zwyczaj przyięli i Żołnierze, że nietylko żywym ale i umarłym niedają pokoju, choć iuż requiescunt in pace, iako tego dokumentami dowiodę— Obadwa strzygą i golą, golą Plebana żołnierze z pieniędzy, a strzygą za to kwitki: Już więc teraz Plebańska głowa i strzyżona i golona, z tą iednak różnicą, że Tonsores nieiaką głowie folgę czynią, i włos dobrze wybiórą; żołnierze zas lubo nie na głowie, ale na kościelnym worku kładą ręce, lecz nieznośny ból plebańskię sprawują głowie. Szukam tedy folgi in lenimen zbolaléy głowie w łaskawém sercu J.O. Sądu, a że dla natężonego bólu dłużéy mówić nie mogę, bo eripit verba dolor, więc za mnie fuscus Documenta loquantur.

Archivum.

Zawiera dyplomata Królewskie, rozmaite tranzakcye, Kontrakty, sprawy o dobra ziemskie, reskrypta Rządowe i Korespondencye z Jenerałami Zakoru i Rzymem. Pakietów opatrzonych etykietami jest przeszło 300.

Studia.

W roku 1610. z Warki przeniesiono Nowicyat. Za staraniem i uposażeniem X. Jacka Baryczki w roku 1646. powstało Studium formalne na wzór Lubelskiego i Poznańskiego— w r. 1700. X. Jan Damascen Łubieniecki i Piotr Drogoszewski tyle dokazali w Rzymie, że pomimo silne przeszkody O. O. Konwentu Krakowskiego, to Studium uczyniono jeneralném i w przywilejach z Krakowskimi zrównano, potwierdzenie onego ostateczne nastąpiło dopiero r. 1725. Studium to wydało Doktorów 69. Prezentatów czyli Licencyatów 116. Lektorów 274. Formaliuszów 321.

Dobrodzieie.

Akta Klasztorne znaczny poczet zachowały imion dostojnych osób, które wiele łask Klasztorowi temu świadczyły, z tych celniejsze były: Anna Tarnowska Kasztelanowa Konarska. Woyeiech Baryczka Woiewoda Czerniechowski. Jakób Sobieski Woiewoda Lubelski. Stanisław Lasocki Starosta Małogoski. Stanisław Radzieiowski Woiewoda Rawski— Alexander Nowodworski Kawaler-Maltański. Jan Piotrowicz Podskarbi Zmudzki. Franciszek Plaskowski Pisarz Koronny. Szczepan Skrzyński Miecznik Łęczycki. Maciey Gąsiorowski Kasztelan Radziejowski. Adam Radziwiński Podkomorzy Inflandzki. Adam Kotowski Stolnik Wyszogrodzki i t. d;

Dochody.

Dawniey Dominikanie Warszawscy posiadali dobra Ziemskie, iako to; Seroki, i Granice w Powiecie Błóńskim— Młęcin i Wola Młęcinska w Powiecie Stanisławowskim— Lipniak, Jamielnik, Szyszki, Jedlanka, Wesółka i Zakopiec w Województwie Lubelskiem— Summy Oryginalne i Prowizjonalne w R. 1748 wynosiły 109,912. Żł. Pol.— Terazniejszy fundusz składa się z nymu domów, czynszu Ziennego, Prowizyi od Kapitałów— Kompetencyi Rządowéy i Pensyi za utrzymywanie Szkoły Wydziałowéy.

Budowy ściśle z Klasztorem połączone.

Przez Kommissyą Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Szkoła Wydziałowa na Nowém Mieście pod zarząd XX. Dominikanów oddaną została w r. 1823— W czterech rozległych Salach mieści się Uczniów corocznie przeszło 200. Zakonników użytych do wykładu przedmiotów szkolnych na ten rok iest 9. którym przewodniczy Rektor X. Damian Dzieszkowski— Biblioteka obeymuie Książek przeszło 500. a Muzeum Matematyczno. Fizyczne narzędzi sztuk 90.— Od ulicy Freta w linij prostéy Kościoła piękna budowa w kształcie Gotyckim za Przeorostwa X. Damiana Dzieszkowskiego R. 1823. podług abrysu budowniczego Szpilowskiego wystawioną została—

Znacznieysze wypadki.

R. 1620. Odbyło się tu Zgromadzenie OO. Prowincyi pod przewodnictwem X. Damiana a Fonseca Komissarza Jeneralnego przeznaczonego na ten urząd od Jenerała Zakonu Serafina Sikka— Akta posiedzeń tego Zgromadzenia nazywaią się Ugoda Warszawską (Concordia Varsaviana) skutek téy ugody był bardzo zbawienny, zniszczono bowiem zaród kłótni panujących ciągle między całą Prowincyą a Oycami Klasztoru Krakowskiego— Ugoda Warszawska zwróciła rzeczy do porządku i równowagę naprawiła—

R. 1625. Dway Szewcy Szymon Gaiewicz i Piotr Tarnawczyk całym Klasztorem przez przeciąg długi zarządzali— Gdy bowiem Przeor i Zakonnicy w wielkiéy części dla grasującego okropnie morowego powietrza wynieśli się do wsi Serok, ci czułości pełni ludzie zapowietrzonych opatrywali i przystęp nieszczęśliwemu ludowi ułatwiali, któremu Zakonnicy ieszcze nie zarażeni przez dziury w drzwiach kościelnych umyślnie wywiercone Nayśw. Sakrament podawali.

R. 1655. Znaczną ilość sreber kościelnych na potrzebę Rzeczypospólitéy zabrano, a co Przełożeni przed swoimi ukryć zdołali, to później stało się łupem wszędzie plądrujących Szwedów. W tym samym roku Karol Gustaw poraziwszy naszych pod miastem Piątkiem, z woy-

skiem pod Warszawę podstąpił. Z Zamku Ujazdowskiego, w którym stanowisko sobie obrał, wyprawił posłanników do Magistratu Warszawskiego końcem umówienia się o warunki poddania, Umowa ta kilka godzin trwająca, odbywała się w Klasztornym Refektarzu, gdzie się teraz Szkoły Wydziałowey Klasa podpierwsza i pierwsza mieści. Rok ten stał się ieszcze pamiętnym przez śmierć X. Ludwika Pozory. Długo naprzód rozhukani Szwedzcy żołdacy naygrawali się z tego pobożnego Zakonnika wśród okropney niemocy wzywającego ratunku Nayswiętszey Panny, potem wyciągnąwszy go z łóżka, długo po ziemi włóczyli, nakoniec powrozami do koni przywiązawszy okrutnie zamordowali.

W R. 1656. Szwedzi w Klasztorze gościli, cele gruzem pozasypywali, sprzęty pokruszyli. W końcu tego roku Klasztor przybrał kształt małej nieiako fortecy. Po zakazaniu bowiem rabunku i grabieży, Przeor owczesny X. Woyciech Grabiecki lękając się nocnych wycieczek, w około Klasztor okopami opasał i straż z ludzi klasztornych złożoną, postawił.

R. 1699. Skończyła się Sprawa ważna Klasztoru z Janem Bonawenturą Kraśińskim Wojewodą Płockim. Powód do téy sprawy był następujący. Roku 1696. Alexander Czamer Wiceprezydent staréy Warszawy powodowany iakąś niechęcią ku Klasztorowi XX. Dominikanów na Nowém Mieście, starał mu się wszelkimi sposobami dokuczyć. W tém celu udał się do Jana Bonawentury Kraśińskiego Wojewody Płockiego a Starosty Warszawskiego i temu oświadczył, że XX. Dominikanie psują dobry porządek w mieście przez utrzymywanie przed kościołem nędznych domków na miejskim gruncie bez żadnego upoważnienia wystawionych. To przedstawienie zrobił Wojewodzie w tak żywych wyrazach, że ten bez zwłoki nakazał rozwalenie. Ale XX. Dominikanie prawnosć posiadania tych własności udowodniali a na zniesienie domków żadną miarą pozwolić niechcieli. Domki te bowiem w liczbie 11. od przekupniów i kramarzy zamieszkałe znaczny dochód Klasztorowi przynosiły i niebyły tak nikczemne, iak ie Czamer odmalował. Gniewem uniesiony Wojewoda nazajutrz zaraz chłopstwo spędzić i domki rozwalać kazał.—

Lecz gdy ta robota szybko pójść nie mogła, ponieważ ludzie klasztorni i młodzi Zakonnicy przeszkadzali; Michał Orłowski Kapitan z poddmu.

dmuchu samego Wojewody sto koni Raytarów i tyleż piechoty wybrawszy pod Klasztor podciągnął. Na uderzenie gwałtowne dzwonnicy zbiegła się dosyć znaczna liczba ludzi, z tych niektórzy udawszy się na wieżę dzwonnicy, razem z kilku Zakonnikami kamienie ciskać zaczęli. Obrażony takowym postępkim Orłowski, wśród trąb i bębnow ognia dać rozkazał. Skutkiem wystrzałów była śmierć studenta Kazimierza Przewodyszewskiego, Ekonomia Klasztor, i mocne zranienie ośmiu Zakonników, z których jeden Bernard Haur niedługo żyć przestał, a drugi Adam Gębalski 36 ranami znacznie został osłabiony. Po dopełnionym takowym czynie Sprawa wytoczyła się przed Sąd właściwy, nakoniec przed Króla. Wygrana padła na stronę XX. Dominikanów. Przewodniczył téy Sprawie Nuncyusz Apostolski, a sędziami byli X. Andrzej Załuski Biskup Płocki. X. Mikołaj Święcicki Biskup Nominat Poznański i Karol Stanisław Radziwiłł Podkanclerzy Koronny. Po zapadłym wyroku Wojewoda zapłacił Zgromadzeniu XX. Dominikanów 2000. talarów bitych (1).

R. 1794. Na użytek kraju zabrano oprócz Monstrancyi i Kielichów srebra grzywien 657 i łótów 8. a złota grzywien 6. łótów 10. 1/2.

Zakonnicy.

Na pierwszy zakład wraz z X. Bzowskim z Konwentu Krakowskiego Zakonników przybyło 11. W r. 1607. liczba ich podniosła się do 36. i w następnych latach tak się zwiększała, że w roku 1769. całe zgromadzenie składało się z Zakonników 69.

Od zaprowadzenia Nowicyatu przyjęto w tym Klasztorze habit Dominikański 734. Uczyniło Professyją 625. i z tych ieszcze 94. było Konwersów. Od czasu fundacyi zarządzało Klasztorem 50. Przeorów, z tych niektórzy dwa, trzy, a nawet sześć razy powtarzali swoje trzyletniówki.—

Prace swoje drukiem ogłosili następujący:

I. X. Ahraham w zakonie a na chrzcie Stanisław Bzowski herbu Ostoia (2) naprzód Wikary a potem pierwszy Przeor i Założyciel

4

(1) Interrogatoria et actus causae.— (2) Niesiecki Herb. T. I. Lit. B.

Kościół i Klasztoru Warszawskiego XX. Dominikanów na Nowém Mieście, urodził się r. 1567. Ojca miał Tomasza, Matkę Magdalenę z domu Wężykównę, (1) piewsze pobierał nauki szkolne w Proszowicach w domu Ciotki swojej Felicycaty, wyższe zaś naprzód w Secyminie a później w Krakowie. Za natchnieniem Boskiem wstąpiwszy do Zakonu S. Dominika bardzo wiele okazał usposobienia naukowego i od zakonnej Zwierzchności wysłany został na dalsze ćwiczenie do Włoch. Wielkie przyrodzone talenta, do których się chęć i usiłowanie przyłączyło sławnym go uczyniły. Pamięć miał nadzwyczajną, wszystkie Cycerona mowy i poezye Wirgiliusza dokładnie z pamięci deklamował, a raz po kościołach usłyszane Kazania dosłownie opowiedzieć lub napisać był w stanie (2). Po odbytych zawodzie Teologii której w Medyolanie był uczniem, a w Bononii i Krakowie Nauczycielem, różne zakonne z chwałą piastował urzęda. W Poznaniu i Płocku był Kaznodzieją, a we Wrocławiu i Krakowie Przeorem, Biskupstwa ofiarowanego we Włoszech nieprzyjął a Paweł 5. Papież miał go zrobić Kardynałem ale go śmierć zaskoczyła. (3) Kilka razy w sprawie Zgromadzenia iedził do Rzymu, zkąd ostatecznie byłby do Polski niepowrócił, gdyby Władysław IV. nie był pisał do Urbana VIII z prośbą, aby mu Męza miłego i Oyczyźnie użytecznego nie zabierał. (4) Po śmierci Baroniusza Kardynała z 3ech przedstawionych do dalszego prowadzenia dzieiów Kościoła, przez samego Papieża obrany, wielu zrobił sobie nieprzyjaciół, o czém obszernie Kwetif (5) a po nim Ossoliński (6). Wszystkie ucinki i prześladowania iak cierpliwie znosił i na uczynione zarzuty iak skromnie odpisywał, każdy łatwo z dzieł tego wniesć może. Nie plamił pism X. Bzowskiego zapaśnictwo i szkalowanie, tak upowszechnione w owym wieku. Przeżywszy lat 70. umarł pełen prac i zasług d. 31 Stycznia 1637 r. pochowany w kościele Dominikańskim *ad minervam* z napisem grobowym.—

- (1) Ossoliński wiadomość hist: Pol. k. 1. T. I.— (2) Quetif de scrip. Ord. Præ. T. II. pag. 4887.— (3) Nagrobek w Płocku przytoczony od Sieykowskiego Świątnica Pań. k. 547 — (4) Siarczyński Obraz Pań. Zyg. III T. I. B.— (5) De scrip. Ord. Præ. T. II. p. 490.— (6) Wiad. h st: O pis: Pol: T. I. k. 11.

Fr. Ahrahamo Bzovio Polono S. T. M. O. P. post Cæsarem Baronium annalium Ecclesiasticorum scriptori Religio posuit (1).

O ogromie prac jego naukowych taka wszędzie szerzyła się pogłoska że Mireusz (2) niewachał się napisać „o X. Bzowskim bez przesady powiedzieć można, że więcéy dzieł napisał niżeli inni przeczytali“ Jakkolwiek chcielibyśmy to zdanie ograniczać, zawsze przecieź to prawdziwém zostanie, że nad X. Bzowskiego nikt z Polaków tak obszernych i pracowitych dzieł do druku niepodał. (3) Prace naukowe X. Bzowskiego dla uniknięcia nieporządku na 4. rozłożę działy, w 1m podam te, które sam przeglądałem. W 2gim umieszczę, o których pewną mam wiadomość z Pisarzów wiary godnych. W 3cim nakoniec przedstawię dzieła, o których inni wątpili, i ja nie wiem czy wyszły z druku, lub gdzie zostaią w rękopismach. W 4tyin nakoniec dzieła mylnie X. Bzowskiemu przypisywane wyliczę.

I.

1. *Historiæ Ecclesiasticæ ex. . . Baronii. . . Annalibus aliorumque virorum illustrium Ecclesiasticis historicisque monumentis.* Romæ 1616. in fol. TT. II. *Altera editio.* Eodem anno Antverpiæ. *Tertia editio* 1617. Colonia. Dzieło to iest skróceniem dziejów Baroniusza służące za wstęp do ciągu samych dziejów.

2. *Annalium Ecclesiasticorum post. . . Cæsarem Baronium Tomus XIII.* Romæ 1616. in fol. T. XIV. *ibid.* 1617. item T. XV. *ibid.* 1623. it. T. XVI. *ibid.* item. T. XVII. *ib.* 1625. it. T. XVIII. *ib.* 1627. it. T. XIX. *ib.* 1629. it. (4). *Altera editio* T. XIII. Colonia 1616 in fol. T. XIV. *ib.* 1618. it. T. XV. *ib.* 1622. it. T. XVI. *ib.* 1624. it. T. XVII. *ib.* 1625. it. T. XVIII. *ib.* 1627. it. T. XIX. *ib.* 1630. it. Tęy edycyi tom. 13 i 14. znayduie się w bibliotece XX. Dom. Warsz. *Tertia editio* T. XIII. Colonia 1621 in fol. T. XIV. et XV. *ib.* 1623. it. In hac editione sententia de morte Scoti et rege Bavarico mutata est. Post funera Bzovii tomus XX. impressus est Colonia 1640. et tomus XXI. cum inscriptione „Pius V sive Annalium Ecclesiastico-

4*

(1) Quetif de scrip. Ord. Præ. T. II. pag. 492. — (2) Bibl. Eccl. pag. 178. — (3) Sieykowski Świątnica Pańska k, 310. — (4) Quetif. de scrip. Ord. Præ. T. II. pag. 492.

- rum Tomus posthumus 1672 Romæ. (Ten ostatni tom jest w bibl. Kon. War! XX. Dom.) Ossoliński (1) przytacza wzmiankę przez Buddeusza uczynioną o krótkim zbiorze dziejów Kościelnych Bzowskiego przez Ludwika Aureliusza i dodaje, że, ani Fabrycyusz, ani sam nie widział tego zbioru. Jest ono w bibl. Kon. War. XX. Dom. z tytułem "Annales Ecclesiastici post Cardinalem Baronium ex probatis authoribus ac præcipue ex Abrahamo Bzovio desumpti a Ludovico Aurelio Perrusino. Romæ 1641 in 12 maj. Roczniki Bzowskiego aż do r. 1321. wyłożone po polsku przez niewiadomego tłumacza, znajdując się w rękopiśmie w bibl. Ossolińskiego (2).
3. Thaumaturgus Polonus. Venetiis 1606 in 4. pagg. præf. dedic. et indi. 72. * (3).
  4. Propago D. Hiacynti. Venetiis 1603 in 4. pagg. præf. dedic. et præf. 118. (reperitur in bibl. Congr. Miss. S. Cruc.) *Eadem editio*, sub anno 1607. *. Dziełka umieszczone pod liczbą 3 i 4. zawierają Pamiętniki ściągające się do dziejów Z. K. w Polsce.
  5. Tutelarissilesiæ, seu de vita rebusque præclare gestis B. Ceslai. Cracoviæ 1608 in 4. pagg. præf. dedic. et carm. 36. *.
  6. Thesaurus laudum SS. Deiparæ super Canticum, *Salve Regina*. Venetiis 1693 in 4. pagg. opus ipsum habet 392 *. *Altera editio*. Colonia 1615. † *Tertia editio*. ib. 1620 †. Zawiera to dziełko Kazań 40.
  7. Flores aurei ex paradiso S. Scripturæ et SS. PP. collecti. Venetiis 1601 pagg. præf. dedic. et indi. 775 in 4. TT. II. znajduje się w bibl. Kon. War. XX. Dom. gdzie na stronie tytułowej te własną X. Bzowskiego ręką dać się czytać wyrazy: Author quotidiana febricitans dono dedit Adamo Zawadzki Prill. Medæ. Doctori 1604 Junij 2. Curatori meo. *Altera editio* Colonia 1612 in 4. *Tertia editio* Colonia 1617. hanc profert Martinus Lipenius in sua bibliotheca Theologica. W tém dziele znajduje się po 3 Kazań na każdą Ewangeliją niedzielną całego roku.
  8. Sacrum Pancarpium dominicale totius anni. Venetiis 1611 in 4. pagg. præf. dedic. et præf. 492. TT. II. *. Tomus alter habet pag. 500.

(1) Wiad. hist. o pis. Pol. k. 97. T. I. — (2) Wiad. hist. o pis. Pol. T. I. k. 37. —

(3) * Gwiazdka oznacza Książkę znajdującą się w bil. Warsz. XX: Domin.

† Krzyżyk prosty w bibl. Uniwersyteckiej Warszawskiej,

9. *Sacrum Pancarpium quadragesimale*. Venetiis 1611 in 4. pagg. præt. indi. et dedic. 309. *Alteræ editio*. Coloniae 1611 in 4. pag. 425.
10. *Sacrum Pancarpium pro SS. Festivitatibus*. Venetiis 1611 in 4. pagg. præt. dedic. et ind. 392. *
11. *Concionum dominicalium totius anni Tomus I.* 1613 Coloniae in 4. pagg. præt. elenchum et præf. 824. * *T. 2dus* 1615 Coloniae in 4. præt. indicem rerum et loc. S. Scrip. pagg. 425. *. *T. III. Concionum sacram* 1613 Coloniae in 4 * pagg. præt. ind: loc. S. Scrip. et rer. 264. Ossoliński znał tylko tom pierwszy. Jest to połączone wydanie dzieł położonych pod liczbą 8, 9, 10. Kwetif. (1) za czwarty tom tego dzieła uważa *Florida Mariana* 1613 Coloniae in 4. Lubo i wydanie znanomemi zawiera podobnie dodaną tę Książkę, nie mogę jednak śmiało Quetifowi potakiwać, ponieważ niepostrzegam napisu wyraźnego tomu—
12. *Florida Mariana*. Venetiis 1612 in 4. pag. 216. * *Alteræ editio* Coloniae 1513 in 4. *. *Tertia editio*. 1617 Coloniae in 4. *. pagg. præt. dedic. et ind. 248.
13. *Monile gemmeum D. Virgini Sacrum*. Coloniae 1614 †. *Alteræ editio* Coloniae 1615 in 4. pagg. 170 *. *Tertia editio*. Venetiis 1624 in 4. pagg. præt. dedic. et ind. 248. *

II.

1. *Silvester II. . . a calumniis vindicatus*. Romæ 1629 in fol. min. *Alteræ editio* Coloniensi editioni annalium Tomo XX. inserta. To dzieło obeymuie życie Sylwestra Papieża krytycznie wyłożone. (2).
2. *Paulus Burghesius*. Romæ 1624 in fol. min. pagg. præt. ind. et app. 88. Zawiera się tu życie Pawła V Papieża. (3)
3. *Romanus Pontifex*. Coloniae 1619 in fol. pagg. præt. ind. 660. Jest to rozprawa teologiczno-historyczna okazująca prawość władzy Papieżkiéy (4)—
4. *Nomenclator SS. ex professione Medicorum*. Romæ 1621. *Alteræ editio* Coloniae 1625 (5).

(1) T. II. pag. 491.— (2) Ossoliński Wiad. his. o pis. Pol. T. I. k. 99.— (3) Ossoliński Wiad. hist. o pis. Pol. k. 106. T. I.— (4) Quetif. loco citato.— (5) Ossoliński l. c. k. 103,

5. Sertum gloriae S. Hiacynthi. Venetiis 1593 in 4. pagg. prat. dedic. et app. 227. Jest tu 8 Kazań i 7 Mów na cześć S. Jacka (1)
6. Trilogium B. V. pro singulis festivitibus ipsius 3. conciones. (2)
7. Rożaniec P. Maryi w Krakowie 1600. (3) *Druga edycya* 1606. Dziwić się należy dla czego Ossoliński wierząc więcéy podaniu Starowolskiego niż samemu autorowi te edycyę za Łacińską uznaie. (4) *Trzecia edycya* bez mieysca i roku (5).

III.

1. De jure status sive de jure Divino et naturali Ecclesiastica libertatis et potestatis 1600 in 8 (6).
2. De temporali Ecclesiae Monarchia et jurisdictione adversus impios politicos. Coloniae 1602 in 8 (7).
3. Postilla Polonica sive sermones in omnia Dominicarum et festivitatum Evangelia polonico idiomate. (8)
4. Præcationes devotæ pie collectæ inque pulcherimum digestæ. (9).
5. Rosarium sive Exercitia pietatis Christianæ Sodalitatis Rosarii Principi Vladislao. (10)
6. Rosarium M. Antonio et Camillæ Borghesiis (11).
7. Commentaria in primam et tertiam partem summæ Theologiæ S. Thomæ de Aquino TT. 2. (12).
8. S. Thomæ Theologiæ summa cum commentariis Cardinalis Cajetani in summam Syllogisticam reducta (13).
9. Hypomnematum libri 16. ad historiam Ecclesiasticam (14).
10. 24. libri de Ecclesia (15).
11. Tomas XXII, XXIII et XXIV. annalium (16).
12. Historia inquisitionis hæreticæ pravitatis (17).

(1) Ossoliński l. c. k. 105.— (2) Bzowski Propag. D. Hiacynthi p. 91.— (3) Ossoliński l. c. k. 47.— (4) Bzowski l. c. „Rosarium. B. V M. lib. 4. Polonica, idem auctum et excusum ad Serenis. Constantiam. 1606.— (5) Ossoliński l. c.— (6) Bibliotheca Thuani— (7) idem— (8) Starowolski Hekatonas p. 227. editio Veneta— (9) idem l. c. et Quetif l. c. opinatur easdem præcationes esse scriptas Polonica a Bzovio.— (10) Starowolski l. c.— (11) idem. l. c.— (12) Quetif. l. c.— (13) Quetif l. c.— (14) Starowolski l. c.— (15) Starowolski l. c.— (16) Sieykowski Świątnica k. 310.— (17) Janocki Bibl Załusciana.

13. *Tragœdia Vratislaviensis.* (1).
14. *Annales S. Ord. Præd. TT. II.* (2).
15. Wiersze Łacińskie i Polskie że pisał twierdzi Tromler (3) których nawet Juszyński (4) nigdy niewidział.
16. Po śmierci Bzowskiego miało pozostać 20 rękopismów, iak świadczy Sieykowski (5).

IV.

1. *Vita de la Venerabile Cunegonde Reina di Polonia.* In Roma 1623 in 4. pagg. præd. dedic. et app. 173. Ułożył to dziełko po Włosku Piko a wydał tylko X Bzowski. (6).
2. *Tria volumina de vitis Pontificum.* Jest to właściwie dzieło noszące tytuł „*Pontifex Maximus*“ (7).
3. *Retractatio de electione Ludovici IV Imperatoris.* Ingolstadii 1628! Jest to wyciąg obcej ręki (8).
4. *Conciones de tempore et de SS.* Pod tym tytułem uchodzi edycya Kolońska Kazań X. Bzowskiego. (9).

II. X. Andrzej Radawiecki (10) Przeor Warszawski wstąpił do Zakonu w Krakowie, gdzie zwyczajne ukończywszy kursa Teologii i Filozofij wiele gorliwości okazał o wiarę i dobro klasztorów, którym następnie przewodniczył, obrany nakoniec został Prowincyałem i Kommissarzem Jeneralnym Prowincyi r. 1630 (11). Był to Kaznodzieja iak pisze Siarczyński, (12) którego nietknęła jeszcze kwiecistey wymowy zaraza, który przekładał myśli nad słowa, rozum nad dowcip, męzkie nad dziecinne ozdoby, i mowy oyczystey obę pstroczizną nieszcpił. Umarł 1634. w Krakowie. Dzieła iego są:

1. *Prawy Szlachcic w Kazaniu na pogrzebie Andrzeja ze Zmigroda Stadnickiego ukazany.* w Krakowie 1632 in 4. * stronic wszystkich

---

(1) Ossoliński l. c. k. 8.— (2) Quetif. l. c. T. II. p. 491.— (3) *Diatrube de Polonis latine doctis* pag. 12.— (4) o Poetach Polskich— (5) l. c. karta 103.— (6) Ossoliński T. I. k. 103.— (7) *Museum Jabłonowskiego* k. 35.— (8) *Ossoliński loco citato.* k. 81 i 96.— (9) Ossoliński l. c. k. 12. T. I.— (10) *Catalogus Vivorum et Mortuorum Gronostayski* M. S.— (11) *Opis stanu Konwentu od czasu fundacyi* M. S.— (12) *Obraz paowania Zygmunta III.* T. 2. lit. R.

- 52: Siarczyński może inną edycją przytacza pod r 1630. Rzecz bardzo dobrze stylem gładkim prowadzona.
2. Rozwód żałośny, który śmierć uczyniła z małżonką Mikołaja Firleja w Krakowie 1632 in 4. * stronic wszystkich 42. Polszczyzna czysta.
3. Kazanie na pogrzebie Mikołaja ze Zmigroda Stadnickiego Podczasze-go Sanockiego. (1).
Tego imienia był i drugi Radawiecki, który Dominikanem został w Lublinie, a umarł 1614 (2) ale podobno żadnych pism nie zostawił.

III. X. Jerzy Trebnie mylnie (3) od Sieykowskiego (4) Trzebnicem nazwany, Przeor Warszawski. Obrał sobie Zakon S. Dominika w Poznaniu, przeszedłszy wszystkie stopnie zakonne ogłoszony został Prowincyałem 1618 a drugi raz 1630 (5) Wydał dzieło: Historia o Cudach obrazu N. P. Gidelskiéy (6).

IV. X. Fabian Birkowski błędnie od Jabłonowskiego Bierkowskim przezwany (7) Wikary na Przeorostwie Warszawskiem wychowawiec Akademii Krakowskiéy, w językach Hebrajskim, Greckim i Łacińskim bardzo biegły (8) był znakomitym krasomówcą, Wierszopisem i Filozofem. W dosyć młodym wieku otrzymał katedrę Filozofii i wymowy w Akademii Krakowskléy, ale odmówienie pożądanej Kanonii przywiodło go do tego że zmienił stan i został Dominikanem w Krakowie r. 1592 mając na ten czas lat 28. (9) Kapituła Lizbońska potwierdziła mu stopień Doktora, który otrzymał będąc ieszcze Professorem w Akademii (10). Po powrocie z Włoch sam urząd Kaznodzieyski sprawował przez lat 14. Zygmunt III. Synowi Władysławowi dał go za nadwornego Kaznodzieię a klasztor Kra-

- (1) Sieykowski k. 325.— (2) Gronostayski l. c. M. S.— (3) Świętńca Pańska k. 313— (4) Cathal. FF. Prad. M. S.— (5) Gronostayski l. c.— (6) Sieykowski k. 313.— (7) Jabłonowski Museum p. 20.— (8) Quetif. l. c. T II. p. 542.— (9) Pruszez kleynoty M. Krak.— (10) Zgromadzenie XX Dominikanów przyjętym było do uczestnictwa przywilejów i praw Akademii Krakowskiéy (jak pisze Sołtykowiez o statnie Akademii Krak. k. 57 i 23.) i w połowie dopiero wieku 17 Dominikanie, niby przysposobione Akademii dzieci o swoiéy mocy chodzić, i o matkę dbać przestały.

Krakowski obrał go swoim Przeorem, gdzie życia dokonał licząc lat wieku 70. r. 1634 dnia 26 Października. Z druku wyszły następujące jego dzieła.

1. Tou ágion ieromartyros Ignatiou Epistolai. Samoscii 1597 in 4. pagg. 88. (1) To dzieło poprzedza uczoną przemową.
2. Lacrymæ in funere Annæ Jagiellonicæ Reginae Polonæ. Cracoviæ 1596. in 4. (2) pagg. om. 10.
3. Orationes Ecclesiasticæ. Cracoviæ 1622 in 4. præter præf. prospho-nesin app: et arg. orationum pagg. 496. Są tu i akademiczne mowy; styl Łaciński ozdobny i czysty.
4. Zywot S. Dominika Z. K. Fundatora przez Mikołaja Janzeniusza po Łacinie napisany, a teraz na Polskie przełożone w Krakowie 1626 in 4. * oprócz dedykacyi ma stronic 166. Dzieło, z którego X. Birkowski tłumaczył, nosi tytuł: Vita S. Dominici O. P. fundatoris auctore Nicolao Jansenio. Antverpiæ 1622 in 8.
5. Na pogrzebie X. Piotra Skargi Kazanie. w Krakowie 1612 stronic 30. w bibl. Dom. Warsz. jest wydanie tego kazania pod rokiem 1615. stronic 35. o którym Ossoliński nie wspomina.
6. Syn Koronny albo Kazanie na pogrzebie Joachima Ocińskiego. w Krakowie 1613 stronic 16. (3).
7. Jozue za kolendę dany r. 1613. i Jan Zamoyski na Mszy zadusznój w katedrze Krakowskiéj wspomniany. Kazania dwa w Krakowie 1615. (4)
8. Kawaler Maltański albo Kazanie na pogrzebie Zygmunta Srzedzińskiego w Krakowie 1623 k. 30. (5)
9. Krzyż Kawalerski albo pamięć Bartłomieja Nowodworskiego w Warszawie 1625 k. 39. (6)
10. Xiążę Krzysztof Zbaraski Koniuszy na pogrzebie wspomniany w Krakowie 1627 stron 23. (7)
11. Jan Karol Chodkiewicz i Jan Weyher, waleczni i pobożni Wojewodowie. Dwa kazania w Krakowie 1627. (8).
12. Stefan Chmielecki albo nagrobek tegoż pamięcią pogrzebną wspomniany w Warszawie 1632 in 4. * stronic oprócz dedyk. 16. nakoń-

(1) Ossoliński l. c. T. 1. k. 165.— (2) Ossoliński l. c. — (3, 4, 5; 6, 7, 8,) Ossoliński l. c. T. I. k. 171 i 172.

cu iest dołączona o tym Chmieleckim pieśń pełna wdzięku i la-
twości:

Chmielecki Mężu sławny,
Jakiego czas niemiął dawny,
Nie ieden wiek ni dwa minie,
A Twa sława nie zaginie.

Jako drzewa w okrąg świata
Cicho rosną w swoje lata,
Tak twe dzieła znamienite
Póydą w głosy pospolite.

Jako rzeki nabierają
Im się daléy oddalają,
Tak odważne twe posługi
Czas pamięci wezmą długi.

Nie ustaną Twoiéy siły
Opowiadać te mogiły,
Których bardzo gęste kupy,
Bisurmańskie cisną trupy.

Z tychże trupów krwawe wały
Miasto kopców przez cię wstały,
Żeby na nie Turek srogi

Nie zanosił swoiéy nogi:
Krew która się z trupów lała
W regiestr wieczny zapisała,
Twe zwycięztwa i pogromy
Żeby ich był świat wiadomy.

Przeciw mnóstwu z tobą Polska
Posyłała małe woyska,
Przecie zawsze przy wygranéy
Sławę miała otrzymanéy.

Szczęśliwieś ty granic bronił
Mężnie Turki w polach gromił,
Smiele wielkie kosze znosił
Słusznie cię też każdy głosił.

Twe Europa chwali męztwa
I dziękuieć za zwycięztwa

Te i która cnotę dusi
 Sama zazdrość przyznać musi.
 Takie ludzi wszystkich głosy
 Staną tobie za kolosy,
 Stanieć to za piramidy
 Ześ Tureckie łamał dzidy.
 Cny Chmielecki Mężu sławny
 Jakiego świat nie miał dawny,
 Nie jeden wiek ni dwa minie
 A Twa sława nie zaginie.

13. Kwiaty koron Królewskich nieśmiertelnych, albo pamięć Zygmunta III. także Konstancyi Królowéy Polskiéy. w Krakowie 1633 in 4 stronic wszystkich 34 * W obudwu tych kazaniach przebiia się wymowa właściwa Birkowskiemu.
14. Kazania obozowe o Bogarodzicy. Nagrobek Osmanowi Cesarzowi Tureckiemu i insze kazanie o S. Jacku, B. Kantym w Krakowie 1624 stronic 86. (1)
15. P. BOGU podziękowanie za uspokojenie Korony z Cesarzem Tureckim 1621 w Krakowie stronic 17. (2)
16. Kantymir Basza porażony, albo o zwycięztwie z Tatar Stanisława Koniecpolskiego Kazanie 1623 w Warszawie (3).
17. Exorbitancye Ruskie z Greków odszczepieńców, Heretyckie z Konfederatów, Kazania dwoie, przy tym, Kwiat opadający albo nagrobek Gustawowi Karolowi. w Krakowie 1635. (4).
18. Głos B. Jozefata Kuncewicza. Także Jana Sarkandra przytém o SS. Obrazach, iako mają być szanowane w Krakowie 1629. (5).
19. O Exorbitancyach kazania dwoie 1632 w Krakowie in 4. * stronic 33.
20. Kazania na Niedziele i Święta doroczne. Na każdą niedzielę po dwoygu kazań, i na święta przednieysze. w Krakowie 1620 in fol. * dwa Tomy, pierwszy zawiera stronic oprócz przem. approbat i rejestrów 843. drugi o prócz rejestrów 592. Gocki druk, exemplarz wybornie dochowany.
21. Kazania na Niedziele i Święta doroczne Tom wtóry w Krakowie 5*

(1, 2, 3, 4, 5.) Ossoliński l. c, T. I, k. 171 i 172,

1628 in fol. * oprócz przemów i rejestrów stronic część pierwsza 782. 2ga 914.

22. Burman (1) przytacza List Birkowskiego z Krakowa pisany r. 1597. do Justa Lipsyusza.

V. X. Jacek Mijakowski herbu Ogończyk S. T. D. (2) Przeor Warszawski, obrał sobie Zakon Kaznodziejski w Krakowie 1638 gdzie później dwakroć był Przeorem. Kaznodziejskie także prace odbywał przy kościele N. P. w rynku Krakowskim i na trybunalskich Sądach w Lublinie, co pod ten czas nie małym było zaszczytem (3) Głos miał przyjemny i dzwięczny, a poważanie u Królów i Senatorów bardzo wysokie. (4). Prace jego naukowe te mi są wiadome.

1. Znaczna w cnoty Matrona... Anna Lubomirska, przy pogrzebie wsławiona 1639 w Krakowie in 4 * oprócz dedyk. samo Kazanie dosyć rozwlekłe obeymuie stronic 41.

2. Zbożny pobyt po śmierci Elżbiety Myszkowskiéy, przy pogrzebie ciała iéy do wiadomości wszystkich podany. w Krakowie 1644 in 4. * oprócz dedyk. stronic 64. w środku tego kazania Rozmowa grzesznika ze śmiercią, z Włoskiego tak iest wyłożona:

G. Ktoś ty iest śmierci? S. Jam nic i niczym się zowie,

G. Jeśli nic: skądże ta moc, że biorąc mi zdrowie
Zabiasz i odłączasz mnie od żywych ludzi?

S. Stądże obacz człowiecze, iako cię świat ludzi.

Jeśli biedne nic, w niwecz obrócić cię może,,
Toć nic,, coś iest dłuższego niżli ty nieboże,
A przecież ty masz się zacz, i staiesz tak śmieie,
Ze na wygodę chuci twéy, świat iest niewiele.

Styl dosyć czysty tylko zbytecznie tekstami Łacińskimi przesycony, rzecz dobrze w ogóle prowadzona, ale porównania bardzo niekiedy niestosowne i płaskie.

3. Szczęśliwy w Zakonie Dominikańskim marnotrawca, to iest Kazanie na S. Tomasz z Akwinu 1643 w Krakowie in 4 * oprócz dedyk. stronic 38. w Approbatach bardzo iest to kazanie przechwalone.

(1) Sylloge epistolarum T. II. p. 15. — (2) Niesiecki Herb. T. III. lit. M. — (3) Siarczyński Obraz Pan. Zyg. III. lit. M. — (4) Nowowieyski, Phoenix p. 81. i Pruszczy klejnoty M. K. k. 69.

4. Kazanie przy rozdawaniu kolendy r. 1638 (1).
5. Pochwała Panny Lubomirskiéy na iéy pogrzebie w Krak. 1629 (2).
6. Kokosz po kolendzie rozdawana na dzień S. Szczepana 1632 (3).
7. Kokosz na kolendę r. 1613, Kazanie to iak powiada Siarczyński (4) było poczytane za wyskok rozumu ludzkiego. Rozdaie w nim Kaznodzieja za kolendę rozamitym stanom rozmaite kury.— Tak stanowi duchownemu daie kurę, co zawsze grzebie w śmieciach, i ie po za siebie odrzuca; Akademikom i Nauczycielom kurę, co gdacze i kurczęta wodzi; Szlachcie kokosz, co zawsze na grzędzie siada i zawsze się trzepocze; Urzędóm Mieyskim kokosz, co kurczęta wabi i pod skrzydła swe ogarnia; Ucznióm Akademii daie z pypciem kokoszkę i t. d.
8. Kazanie przy pogrzebnym obchodzie śmierci Zygmunta III w Lublinie 1632. (5).
9. Interregnum czyli sieroctwo Apostolskie na wizerunek podane, to jest Kazanie na Wniebowstąpienie Pańskie (6).
10. Sieykowski (7) zwyczajem swoim ogólnie powiada, że podał do druku wiele panegirycznych kazań.

VI. X. Woyciech Grabiécki Przeor Warszawski, oblókł sukienkę zakonną w Warszawie, zkąd wysłany do Paryża— w Klasztorze S. Jakóba słucał wyższych nauk, późniéy go do stopnia Licencyata posunięto, nakoniec został Doktorem Sorbony. Umarł około r. 1673. Ogłosił on drukiem.

1. Compendium supplementi tertiæ partis S. Thomæ seu totius Theologiæ promptuarii a Bernardo Bonjoanne in summam Doctoris Angelici inchoati ex 4. libris sententiarum ejusdem Doctoris consummatio 1649 in 12 præter dedi, præf. appr. et elenchum pagg. 400.

(1,2) Siarczyński l. c. C. I. lit. M. przytacza wprawdzie wiele tego Autora dzielek. ale bez wyrażenia mieysca wydania, bez formatu, tytuł niekiedy skaleczony podaje lub zupełnie przekręcony, a w opisie dzieł innych Autorów czytelnik przeyrzawszy po polsku przytoczony tytuł nie wie nawet iakim dzieło językiem było napisane. Są tam ieszcze niektóre rzeczy wcale nowe i piękne, ale nikt się dowiedzieć nie może z iakiego źródła czerpane.— (3) Sieykowski l. c. k. 322.— (4) Siarczyński l. c. C. I. lit. M.— (5) Siarczyński l. c.— (6) Sieykowski *loco citato* k. 322.— (7) l. c.

2. Tryumf niezwyciężonéy Królowéy Polskiéy Matki Bożéy z wytrąbionego błędu Aryańskiego. w Warszawie 1660 in 4. część pierwsza zawiera rozmowy o Tróycy SS. między S. Atanazym a Aryuszem przed Probusem Sędzią i składa się ze stronic 68. druga mieści komentarz, iak się Autor wyraża, wykrywający błędy Aryańskie, i liczy stronic oprócz przemowy do N.P.M. 217. (1) Nad wartość może to dzieło Nowowieyski (2) pochwałami obsypuie i powiada że wypędzenie Aryanów skutkiem było tego dzieła podanego przez Autora zgromadzonym na Seym Rzeczy - pospolitéy stanom.— Mylność tego podania sama Prowincyalska Approbata okazuie, gdzie wyraźnie powiedziano, że Książka X. Grabickiego nie będzie bez użytku, chociaż już w kraju Polskim nie masz Aryanów, ówszem dawną wiarę o Tróycy SS. ustali. W Aktach Klasztornych znajduie się tylko wzmianka (3) pod rokiem w którym X. Grabiecki był Przeorem, o podaniu memoriału (Supplicis libelli) do Króla, mającego na celu uwolnienie wioski Serok od Kaduka. Skutek był pomyślny; bo Dominikanom Wioskę wrócono. To miejsce dosyć niewyraźnym charakterem w Aktach zapełnione, iako też wyrazy *pro-rectus erat regi libellus* może się źródłem grubéy pomyłki stały.—

Był i drugi Grabiecki imie mający Franciszka S. P. D. Profes Klasztoru Lubelskiego, także Przeor Warszawski a potem Prowincyał, Królów, Jana Kazimierza, Michała, i Jana III Teolog.— Jle mi wiadomo, nie wydał żadnych dzieł i Kwetif (4) niebacznie go pomyślał, z tym o którym w przód mówiłem, narzucając mu dwa imiona Franciszka na Chrzcie, a w Zakonie Woyciecha.

VII. X. Cypryan Stefanowski S. T. D. Przeor Warszawski, Samborski, Płocki, nakoniec Prowincyał w r. 1659. Przyjął habit Dominikański w Płocku a umarł powracając z Kapituły Rzymskiéy 1677. (5) w wiosce Młęcín, dokąd na ten czas Zgromadzenie zakonne przeniosło się dla morowego powietrza. Nowowieyski (6) błędnie rok śmierci kładzie 1646 w Płocku.— Wyszło iego z druku Kazanie napisem oznaczone takim: Zgromadzonych wód pochwała na 5ch rze-

(1) Znajduie się ta Książka w bibl: XX. Missyonarzy Warszawskich. — (2) Phoenix pag. 11. — (3) Opis stanu Konwentu od czasu fundacyi. M. S. — (4) T. II p. 574. — (5) Opis stanu Konwentu M. S. — (6) Phoenix pag. 80.

kach daru Boskiego pokazana, albo Kazanie na pogrzebie Józefa z Mokoci Bakowieckiego Biskupa Włodzimirskiego 1655. (1).

VIII. X. Jan Damascen Łubieniecki mylnie Lubienieckim zwany, Przeor Warszawski, przyjął habit Dominikański w Warszawie r. 1668. po ukończonych Studiach zakonnych był w Krakowie Bakalarzem, a potem Regentem. Zwiedził Francją i Włochy.— W Lugdunie uczył Teologii a w Rzymie Kollegium przez Kardynała Hieronima Kazanettego fundowanego został członkiem. Roku 1686 Kapituła Rzymska ogłosiła go S. T. Prezentatem, a w Krakowie stopień uzyskał Doktora. Od Króla Jana III wielce poważany, został jego nadwornym Teologiem, później Prowincyałem, nakoniec na przedstawienie Królewskie w r. 1711. w Rzymie poświęconym był na Biskupa Bakońskiego na Wołoszczyźnie. Mąż ten pełen talentów i nauki, życie zakończył w czasie morowéj zarazy w Parafii Wołęńskiej Województwa Podlaskiego r. 1714 (2). Dzieła po nim pozostałe są.—

1. Martyrologium Dominicanum e Gallico Stephani Thomæ Soueges latine redditum (3).
2. Inquisitio de gestis et miraculis B. Ceslai (4).
3. Historia życia Piusa V Papieża M. S. * stronic ma przeszło 300. Rękopism bardzo dobrze dochowany, czystą polszczyzną i dobrym myśli tokiem się odznaczający. Czerpał niektóre wiadomości Autor z dzieła noszącego tytuł włoski „Vita Del Papa Pio V dal Archangelo Caraccia 1619 in 8 *.

IX. X. Floryan Straszyński S. T. D. Przeor Warszawski Dominikanem został w Krakowie 1664. Przez lat 30 przy Kościele P. Maryi w rynku Krakowskim, trzymał ambonę. Jako Przeor zarządzał Klasztorami, w Klimontowie, Krakowie i Gidlach. Na Kapitułe Warszawskiej 1690 ogłoszono go Prowincyałem, a Jenerał Zakonu Kommissarzem uczynił go Prowincyi Litewskiej. Świat ten pożegnał w Gidlach 1721 W puściźnie braciom swoim zostawił dziękła.—

1. Ręka Wszechmocności Boskiej jasne światła Akademii Krakowskiej wieczności konserwująca, Jan S. Kenty na Kazaniu doroczném

(1) Sieykowski l. c. k. 325.— (2) Quetif l. c. T. II. p. 792.— (3) idem— (4) idem.

uroczystości swojej ogłoszony 1684 w Krakowie in 4. * z ryciną S. Jana Kantego oprócz dedyk. stronic 20. Styl rozwlekły.

2. Kazania na Koronacyą N. P. w Cudownym Obrazie Częstochowskim 1717. (1)

X X. Piotr de Weronia Drogoszewski S. T. D. Przeor Warszawski urodzony r. 1652 przyjął habit Dominikański w Warszawie d. 15 Września 1674 r. X. Ludwik Miska w Kazaniu na jego pogrzebie mianym uazywa go Filarem Zakonu Kaznodziejskiego. Niespracowany ten Człowiek, przeszedłszy wszystkie stopnie zakonne, przez lat 12 uczył Teologii i prace Kaznodziejskie razem odbywał. W samy Warszawie sprawował urząd Przeora przez lat 25. Obrany Examinatorem Synodalnym i Censorem Ksiąg Duchownych, później Jeneralnym Kommissarzem Kongregacyi XX. Dominikanów Obserwantów został mianowany. — Prowincyonalstwa ofiarowanego nie przyjął — Przeżywszy lat 77 a w Zakonie 55. po pięcioletniowey chorobie, spiewając Hymn S. Ambrożego, z żalem wszystkich, którzy jego zasługi cenić umieli, przeniósł się do wieczności r. 1729. d. 22. Marca. — Wyżey wspomniony X. Miska bardzo pracowite sześcioroczne na jego cześć ułożył wiersze w następującej osnowie. —

Portas	Petre	Precor	Paradisi	Pandito	Petro.
PETja	PETxtincto	PETlectum	PETlectrum	PETxprimat	PETcho
PTrine	PTTonans	PTTribue	PTTenebris	PTTransire	PTTogatum
PTore	PTTepiens	PTTegni	PTTadiisque	PTTemitte	PTTeatum
PTirgo	PTiam	PTitae	PTident	PTerbi quoq;	PTultus
PTicque	PTenem	PTancti	PTuperis	PTociate	PTepultum.

Początkowe zgłoski w każdym wyrazie pojedynczo wziętym składają imię PETRVS. Niżej cokolwiek następują hexametry Leonskie w takim porządku. —

O SanCti hVIC Petro DrogoszeVVski ferte IVVaMen:

Orate o DIVI LVX IpsI LVČeat aMen.

Ita et Vlatores eI preCentVr, MortisqVe sVæ reCorDentVr.

W wier.

(1) Sieykowski l. c. (310.) Pamięć śmiertelności albo żałobne Kazanie na pogrzebie X. Drogoszewskiego 1729 w Warszawie fol. *

W wierszu ostatnim litery drukowe, liczby Rzymskie wyrażające, tworzą rok śmierci X Drogoszewskiego 1729. a gdy dodane zostaną do liczb Kościelnych, w dwóch poprzedzających wierszach zawartych, powstanie rok świata 5729. X. bowiem Miska przyjął za zasadę okrągłą liczbę 4000. za rok N. J. C. Zdział iego wiadome mi są:

1. Tarcza Wiary Chrystusowey 1708 w Warszawie in 4. oprócz dedyk. i app. stronic 472 *. Trudno iest lepiej Teologią w oyczystym języku wykładać. Juszyński (1) w przemowie do Obywateli ziemi Warszawskiej, wiersze na czele dzieła położone wielce chwali.
2. De immunitate Ecclesiae (2).
3. De ultimo fine in 4 M. S. *.
4. De incarnatione verbi divini in 4. M. S. *
5. De Sacramentis in 4. *. M. S.
6. Tractatus de Angelis in 4. *. M. S.
7. Conciones variaē (3)

XI. X. Jan a w Zakonie Alan Bardziński S. T. D. Przeor Warszawski, wielki miłośnik oyczystego języka, herbu Habdank, urodzony około r. 1657. Oyca miał Jana Wincentego Pisarza Ziemińskiego Łenczyckiego, Matkę Annę Milańską, Stolnikównę Łeczycką. Po ukończeniu nauk w Szkołach Krakowskich wstąpił do Zakonu Dominikańskiego w Warszawie, gdzie przeszedłszy wszystkie stopnie zakonne, był Przeorem w Płocku, Łenczyca, nakoniec na Przeorostwie Warszawskim, w czasie morowey zarazy, żyć przestał r. 1708. (Obszerniejsza wiadomość o tym pamięci godnym człowieku znajdzie się w programmacie popisowym Szkoły Wydź. XX. Dom.). Dzieła iego są następujące:

1. Trajedyja o podagrze Lucyana, na Łaciński język od Erazma Wirtemberczyka wytłumaczona, a z tego na Polski. 1680. w Krakowie in 4. wiersz gładki.
2. Farsalia Lukana... przetłumaczona po polsku 1691. w Oliwie in fol. oprócz dedyk. błędów w druku, stronic 260 ł. Tłumaczenie wierne.
3. Skuteczny na wszystkie przygody sposób, to iest, pociecha Filozof

6

(1) o Poetach Polskich — (2) X. Miska w kazaniu przytoczonem. — (3) Jabłonowski Museum Polonum k. 52.

- fi Boecyusza, przetłumaczona na język Polski. 1694 w Toruniu in 8 * Proza wzorowa.
4. Breve compendium summæ D. Thomæ versu summetum 1701. Var-saviae in 4. * præter app. et præf. pagg. 284. *Alter editio*. Eodem anno et loco * Praca ta okazuje wielką autora zdatność do poezyi Łacińskię.
  5. Ordo ac series summorum Pontificum. Cui adjunguntur, series historica Concilii Tridentini et discursus de ortu Musicæ, omnia in metrum reducta. Cracoviæ 1707 in 4, * pagg. præter dedic. app. et elenchum erratorum 116. Sieykowski (1) pisze że „historica se-ries Concilij Tridentni et discursus de ortu musicæ“ oddzielnie wyszły w Krakowie 1707.

XII X. Woyciech Ochabowicz S. T. D. Przeor Warszawski a w r. 1734 Prówincyał, uczynił uroczystą professyą w Warszawie 1699. Ukoń-czywszy przepisane nauki Zakonne, nauczał Teologii w Przemyślu, a Filozofii w Warszawie, gdzie także był Bakalarzem i Rejensem. Życie śmiertelne na wieczne zamienił w Gdańsku 1746 Prace ie-go są.

1. Tarcza Wiary S. Rzymskięj Katolickięj albo Teologia Polska. w Lu-blinie 1736 in 4. oprócz dedyk. rej. stronic 608 *. Dzieło to może być uważane za powtórne wydanie Tarczy Wiary X. Drogoszew-skiego, i lubo w wielu mieyscach znacznie rozszerzył X. Ocha-bowicz zawiałości Teologiczne, zawsze jednak X. Drogoszewskiego rozumowania i wyrażenia za lepsze uważać wypadnie.
2. Historia o SS. Męczannikach Sandomirskich wierszem, w Sando-mierzu 1736 in 4. Wiersz płaski, historia dobra (2) nie wiem dla czego Juszyński (3) dzieło to przyznaie X. Raymundowi Bębnow-skiemu Przeorowi Sandomirskiemu.
3. Kaznodzieja główny w Warszawie 1739 in 4. * oprócz dedyk. stro-nic 55. Autor podpisał się nie zupełnie X. Woyciech S. T. D. Ex-prowincyał, Przeor Warszawski Z. K. Dziełko to zawiera życie Bendeykta XI Papieža krótko i dobrze ułożone.

(1) Świątnica k. 315.— (2) Sieykowski k. 394.— (3) o Poetach Polskich.

XIII X. Felicyan Nowowieyski S. T. D. Przeor Warszawski, a potem Sieradzki i Łudzki, urodził się r. 1687. w Poznaniu, gdzie i Dominikanem został w wieku życia 24. Wyższe zakonne stopnie przeszedł w Warszawie (1) żyć przestał w Poznaniu 1762. Do prac jego należą:

1. Phoenix decoris et ornamenti Provinciae Poloniae Ord. Praed. Hyacinthus Odrovansius redivirus Posnaniae 1752. praet. dedic. et app. nec non indicem pagg. 288 in 4. * Niezupełnie autor odpowiedział życzeniom Kapituły jeneralney Bonońskiéy r. 1748 i prowincyo-nalnéy Łuckiéy (2) która polecając mu napisanie historyi Zakonu Dominikańskiego w Polsce, wyższe zakreślała cele. Większa część dzieła zajmuje sama panegiryczna deklamacya, lub mniej znaczą-ce, niekiedy dosłowne z dzieł luź znanych wypisy. Pochwały o-sób odznaczonych Pobożnością i nauką kończą się zwykle na szu-mnych i ogólnych słowach. Zaniedbanie porządnych cytacyi w nie-pewności zostawia czytelników, a styl lubo nie jest niezrozumiały, za nadto jednak przesycony barbaryzmami i solecyzmami. O Dzie-łach uczonych Dominikanów Polskich, ledwo gdzie niegdzie bar-dzo niedokładna daie się dostrzedz wzmianka. Widać że więcéy Autora obchodziły spekulacye ekonomiczne, niż płody rozumu i naukowe prace. Prawdziwiewy pierwsze fundacye różnych Klaszto-rów Dominikańskich w Polsce opisuje i lepiéy ich stan skreśla. Pomimo nie które niedostateczności dzieło to przeciez nieprzesta-ie bydź ważném; niekiedy bowiem podać może skazówkę do dal-szych poszukiwań.
2. Życie doczesne 5 Kapłanów Z. K. z Włoskiego na język Polski prze-tłumaczone 1753 w Poznaniu in 4 * Książka z której X. Nowo-wieyski przekładał nosi tytuł „Relazione del Martirio di Pietro Sans, Francesco Serrano, Giovanni Acobar, Gierrachino Royo, e Fran-cesco Diaz. In Roma 1751 in 8 *. O tych samych Męczennikach po Łacinie wydał także dziełko X. Antonin Bremend Jenerał Z. K. w Rzymie 1753 in 8 * ale sposobem zupełnie nowym napisane.

XIV X. Marcin Ruciński S. T. D. Przeor Warszawski a potem Płocki urodził się z Rodziców godnych Jana i Ewy Rucińskich r. 1708

6*

(1) Liber Promotionum M, S. — (2) Acta Capituli Luceoriae celebratj a. 1749.

w Polsce, w ziemi Dorzyńskiéy, w miasteczku Gorznie. Cwiczył się w naukach wyzwolonych u XX. Jezuitów. Gdy iuż słuchał Retoryki P. Bóg powołał go do stanu Zakonnego. Jakoż zaraz w Płocku nielicząc więcéy nad lat 18 został Dominikanem. Po wysłuchaniu studyów Zakonnych w Krakowie, Filozofii i Teologii nauczał w swoim Konwencie, a w Lublinie w czasie posiedzeń Trybunalskich kazywał. Obrany prowincyałem r. 1771 powracając z wizyt, gwałtownie zasłał w Wiosce Seroki, i tam nie długo życia dokonał. Z Kazań jego znane mi iest: (1).

Pogończyk na wzór strzały do celu czci Boskiéy dążący, Woyciech S. przy dorocznym festu rekursie z ambony Kaznodziejskiéy prezentowany 1751. w Warszawie in fol. * oprócz dedyk: stronic nieliczbowanych 30.

XV X. Dominik w Zakonie, a na Swiecie Stanisław Borkowski S.T.D. Przeor Warszawski a potém Płocki, nakoniec Prowincyał, urodził się r. 1723. Uczył Filozofii w Warszawie a Teologii w Płocku, gdzie także dopełniał obowiązków Kaznodziei zwyczajnego przy Kollegiacie S. Michała przez lat 18. Przeżywszy w Zakonie lat 57. obchodził drugie prymicye, nakoniec pełne prac i niewygod życia zakończył w sam dzień Bożego ciała r. 1798. Drukiem ogłò ił.

1. Kazanie w dzień Konsekracyi WW. PP. Norbertanek 1761 w Warszawie in fol. * oprócz dedyk. stronic nieliczbowych 26. Makaronizmy dosyc częste, ale rzecz nieźle prowadzona.
2. Kazanie w dzień Konsekracyi Kościoła Miszewskiego 1761 w Warszawie in fol. * oprócz dedyk. stronic nieliczbowanych 23. Miłoby się czytać dało, gdyby zbyt częste cytacye z textem pomięszane uwagi nierozrywały.

XVI X. Jakób na chrzcie, a w zakonie Damian Dzieszkowski S. T. D. terazniejszy Przeor Warszawski, który od roku iuż 1807 ciągle prawie tym Klasztorem zarządza, urodził się w Litwie w Dyecezyi Wileńskiéy roku 1770. dnia 17. Lipca. W Szkołach Pojezuickich w Warszawie ukończywszy Nauki, wstąpił do Zakonu XX. Domi-

(1) Metrica FF, Ord, Præd. Provinciae Polonæ M. S.

nikanw dnia 15 Listopada 1787, w wieku życia ośmnastym. Po uczynionéy professyi i wysłuchaniu zwyczajnych Kursów Filozoficznych i Teologicznych, nauczał Filozofii w Warszawie i tamże rok cały zwyczajnego Kaznodziel pełnił obowiązki. Poźniéy w Gdańsku młodym Zakonnikom wykladał Teologią; skąd przez właściwą Zwierzchność wezwany na powrót do Warszawy, był Professorem także Teologii przez lat sześć i stopień S. T. Doktora otrzymał. Od roku 1815 trzy kroć sprawował urząd Prowincyała całej Prowincyi Polskiej. Tu do obowiązków, jakie opatrywanie szczególne Klasztoru Warszawskiego i ogólne całej Prowincyi wymaga, przyłączyły się prace Rektora Szkoły Wydziałowéy Warszawskiej na Nowém Mieście, którey już lat pięć nieprzerwanie przewodniczy. Książka przez niego dla użytku Chrześcian Katolików ułożona, wyszła z pod prassy drukarskiej z następującym napisem:

Zbiór Nabożeństwa ku czci Boga N. P. Maryi i SS. Pańskich dla wygody wiernych Chrystusowych a mianowicie w Bractwie Rożańca S. zostających. 1821 w Warszawie in 8 * oprócz przemowy do Czytelnika i rejestru Nabożeństw stronic 438.

XVII X. Waleryan Litewczyk czyli Litwin według dawnego zwyczaju z łacińska *Lithuanides* nazwany S. T. D. Członek ugodnéy naraady Warszawskiej, był professem Konwentu Krakowskiego. Wysoka nauka zjednała mu wysokie poważanie Jenerała Zakonu Mikołaja Rudolfa, a OO. Prowincyi Polskiej ubiegali się na wyścigi, aby go mieli w swoim Zgromadzeniu. Po odbytych rozmaitych urzędach, mianowany został Prowincyałem, ale nie długo zarządzał Prowincyą, w 6. bowiem potém miesięcy żyć przestał w Wilnie 1636 (1). Z dzieł jego znane mi są:

1. Ogród Rożany to jest o dwu SS. Rożańcach dwoyga Bractwa N. P. Maryi i N. J. Jezus w Krakowie 1627 in 4 * oprócz przemowy i aprobat stronic ma część 1wsza 42. 2ga 50. 3cia 76. 4ta 100. 5ta 40. 6ta 62. 7ma 128. 8ma 46. 9ta 64. Druga edycya za staraniem Hilariego Mackiewicza 1646 w Wilnie in 4. * Siarczyński mylnie tytuł tego dzieła przytacza.

(1) Gronostajski zakonny M. S.

2. Kazanie na pogrzebie Daciboga Służki pokojowca Władysława Królewicza 1620 (1).

3. Commentarius super Matthæum (2).

4. Wiele Książek do Nabożeństwa (3).

Siarczyński (4) opierając się na mylném podaniu Ruszla, tego, o którym mówiliśmy Waleryana Litwina pomięszał z drugim tego samego imienia i nazwiska, który sławnym swego wieku miał być Astronomem, a nawet według powieści Siewkowskiego (5) został niektóre pisma matematyczne. Umarł r. 1586. (6)

XVIII X. Adam Piekarski S. T. D. Członek ugodný narady Warszawskiéy, był Przeorem Wileńskim a Kaznodzieją przy Kościele P. M. w Krakowie lat kilkanaście. W r. 1612 iezdził do Rzymu w celu przyspieszenia rozdziału Prowincyi Polskiéy od Litewskiéy. Umarł r. 1625 (7) Pisma jego drukiem ogłoszone są.

1. Szczęśliwy wyjazd z Połonnego Zofii z Ostroga Lubomirskiéy w Krakowie 1623. in 4* oprócz dedyk. stronnice 19. Styl gładki. Siarczyński tytuł tego Kazania w przekręconym przytacza kształcie.

2. Książka nabożna dla Zakonnych PP. Dominikanek trzeciego habitu, która za staraniem Br. Alexego Jaroszewicza Konwersa jest przedrukowana ze znacznemi dodatkami 1741 w Krakowie (8)

3. Kazania czyli Przemowy na Niedziele i Święta (9).

4. Śmierć od śmierci różna czyli Kazanie na pogrzebie Jana z Upity 1615 (10).

XIX X. Bernard Pegazyusz S. T. D. Członek ugodný narady Warszawskiéy rodem był z Lublina, gdzie i wstąpił do Zakonu. Bardzo wsławiony Teolog, który nauką i gieniuszem swoim w zadumienie wprawił całą Hiszpanią, w ten czas mianowicie, kiedy działając odporne bronił się przeciw wyszukany zarzutom X. Alliaga Spowiednika Króla Hiszpańskiego, uważanego za nayspierwszego Teologa. Po owéy rozprawie Teologicznój powszechność przysądzi-

(1) Siarczyński C. 1. L. L. — (2) Jbłonowski Museum Polonum pag. 139. — (3) l. c. k. 313. — (4) loco citato. — (5) l. c. — (6) Gronostayski M. S. — (7) Gronostayski M. S. — (8) Siewkowski k. 314. — (9) Siewkowski l. c. — (10) Idem.

ła mu zwycięztwo, a Papież wieniec mu Teologiczny na głowę włożył. (1) W Polsce był on Krakowskiego Studium Rejentem a Janowskim Przeorem. Syt życia i chwały, przeszedł do wieczności w Lublinie 1628 (2) Dziełka pamięć jego potomności podały:

1. Tractatus de Trinitate 1610 (3).
2. O Boskich Imionach (4).
3. De auxiliis Divinae Gratiae (5).
4. Tractatus de Gratia (6).

XX X. Kamil Jasiński Członek ugodney narady Warszawskiej zawołany Teolog Syn Konwentu Krakowskiego, Zakonności naysciślejszy wykonawca. Urząd Bakałarza sprawował w Krakowie, a później na Kapitułę jeneralną wysłany, która się odbywała w Bononii Doktorem S. T. został. (7) Życie śmiertelne na wieczne zamienił 1651 (8). Dzieła przekazał potomności:

1. Cæremoniale Missæ in Ordine FF. Prædicatorum celebrandæ. Cracoviæ 1648 in 4. * præter app. et dedic. pagg. 153. Nie miał tego dzieła Kwetif i Siarczyński.
2. Summarium Ordinationum, Capitulorum Generalium Ord. Præd. ab anno 1620 — 1622 Cracoviæ 1633 in 4 * præter præf. app. etc. pagg. 405. *Altera editio aucta Brixia 1654* (9).
3. Directorium electionum Prælatorum ac aliorum Officialium in Ordine Præd. peragendarum. Cracoviæ 1641 in 4 * præter dedic. et ap. prob. nec non indicem pagg. 125. *Altera editio aucta Brixia 1654 in 4.* (10).

XXI X. Jozafat Hoffmann Subprzeor Warszawski, Dominikanem został w Poznaniu r. 1715. Długi przeciąg czasu był Kaznodzieją zwyczajnym przy Kościele Mordskim, Promotorem Bractwa S. Anny i Arcy-Bractwa Rożańca S. po różnych Konwentach. Świat ten opuścił w Poznaniu 1756. Wydał dzieła:

- (1) Acta Concordiæ Varsavianæ et Siarczyński— (2) Gronostayski Cathalogus FF. Vivorum et Mortuorum Ord. Præd M. S. — (3) Siarczyński Część II. lit. P.— (4) Sieykowski k. 514.— (5) tenże.— (6) Jabłonowski Museum Polonum p. 187.— (7) Gronostayski M S.— (8) Quetif de Scriptoribus Ord. Præd. P. II. p. 536.— (9, 10.) tenże.

1. Rada zdrowa B. Józafat Kuncewicz albo Kazanie przy dorocznój Jego uroczystości 1729 w Supraślu, oprócz dedyk. stronic nieliczbowanych 18 in fol. * Nie ma nic wzorowego.
2. Żywot Benedykta XIII Papieża Z. K. z Włoskiego przetłumaczony z przydatkiem niektórych cudów. w Warszawie 1734 in 4. * stronic 180. Krótki także rys życia tego Papieża wyszedł w Krakowie po Łacinie przez anonima pod tytułem „Icon exemplaris Vitæ S. P. Benedicti XIII O. P. Cracoviæ 1725 in 8. min. *
3. Nowy a zbawienny Kalendarz przy nowém ogłoszeniu światła Imienia Jezus w Poznaniu 1728. stronic nieliczbowanych 24. in fol. * wyrażenia bardzo liche.
4. Nowalia w Królestwie Polskiem S. Jan Nepomucen czyli życie tego S. w Warszawie bez wyrażenia roku in 8. min. oprócz dedykacyi stronic nieliczbowanych 236 *.
5. Kazania panegiryczne (1).

XXII X. Anioł Wierzbowicz S. T. D. w Studium Warszawskiem, urodził się r. 1651 zawód zakonny zaczął w Gdańsku 1667, umarł 1730 r. Pamiątkę po sobie zostawił.

1. Memoriale Philosophiæ in via Thomistica Gedani 1702 in 8 * karty nie są liczbowane.
2. Liber pro ordinandis (2).
3. Wiele wydać Ksiąg zamysłał, iak to słyszał Kwetif (3) od 3ech przejeżdżających przez Paryż jego spółzakonników.

XXIII X. Jan Ewangelista Gawłowicz S. T. D. w Studium jeneralném Warszawskiem, wstąpił do Zakonu Dominikańskiego w Gdańsku r. 1684 pełen był głębokiéy erudycyi a w prawie Kanoniczném szczególnie biegły. Tak się podobał Stefanowi Kardynałowi Radziejowskiemu że go swoim Teologiem i Kaznodzieją uczynił. W Piotrkowie, Gdańsku, Toruniu, Płocku, Poznaniu, po Apostolsku pracując, przeszedł do wieczności r. 1720 (4). Ogłoszone drukiem jego kazania są.

1.Li.

- (1) Sieykowski k. 320— (2) tenże k. 116.— (3) T. II. p. 773.— (4) Liber promotionum M. S.

1. Liga wieczności z godzinami życia S. Andrzeja Awellina albo Kazanie o tymże S. w oktawę solennego wprowadzenia do Kościoła WW: OO. Teatynów Warszawskich, w Gdańsku 1713 in fol. * stronic nieliczb. oprócz dedyk. 14. Kazanie to podług owczesnego zwyczaju z samych prawie sentencyy, wyiętych z pisarzów tak świeckich iako i kościelnych iest ułożone.
2. Strzała wybrana za śmierci usługą do S. wieczności przeniesiona pod akt solennéy funeracyi Stanisława Mieszkowskiego iawnie prezentowana 1697 w Poznaniu in fol. * oprócz dedyk. stronic nieliczbowanych 30. W całym tém piśmie nadętość panuie.
3. Ślady chwalebne w pospolitym życia trakcie Jana Kazimierza Skiwskiego, albo Kazanie na tegoż pogrzebie 1713 w Oliwie in fol. * oprócz dedyk. stronic nieliczb. 8. Pełną niepotrzebnéy erudycyi.
4. Socyusz Jezusa, Ignacy S. Loyola, czyli Kazanie na tegoż uroczystość. 1698 w Toruniu in fol. * oprócz dedyk. stronic nieliczb. 21.
5. Kazania w rękopismach znajduią się w Klasztorze Gdańskim (1).

XXIV X. Antoni Dominik Wrzeszcz S. T. D. Rejent w Studium Warszawskiem urodził się r. 1675 (2) w wieku życia 20. w Klasztorze Warszawskim habit Dominikański przyjął. Po zwiedzeniu zagranicznych krajów a osobliwie Hiszpanij, nauki nabytéy użył dla dobra Zgromadzenia; niepoślednim był mówcą Kazalnym, a znajomość starożytnych i nowszych języków wstęp mu otwierała do nayznakomitszych Domów w Polsce. Umarł 1736. Zostawił tłumaczenie z języka Hiszpańskiego na polski Dzieiów Zakonu Kaznodziejskiego, i chciał wydać na widok puliczny, ale iuż mając kończyć tom ostatni śmierć go zaskoczyła. Dzieło to wykladał z Książki Jana Lopeza pod napisem: De la historia general de Santo Domingo y de sa Orden de Predicadores. En Valladolid 1615 in fol. min. W bibl. Kon. W. iest tylko tego dzieła Tom 3ci 4ty i 5ty. Przekładu Polskiego w manuskrypcie czytelnym i nawet pięknym, zupełnie dochowana iest część 4ta. 3cia dosyć uszkodzona, a część 1wsza i 2ga niezupełna. Polszczyzna iest bardzo czysta i ozdobna, i tłómacz

(1) Sieykowski k. 320— (2) Protokół badań o zabicie brata.

ile porównać mogłem, wiernie myśli oryginału oddawał. Wszystkich voll. in folio iest 8.

XXV X. Bernard Domosławski S. T. D. w Studium Warszawskim, urodzony w Warszawie 1754 przeszedł do Zakonu Kaznodziejskiego w Przemyślu. Jako S. T. Lektor wykładał naprzód Filozofią a potem Teologią w Przemyślu, Płocku, a w Warszawie dołączał jeszcze prace Kaznodziejskie. Nakoniec powołany został na aktualnego publicznego Professora w Akademii Cesarsko-Królewsko-Lwowskiéy. Na widok publiczny wyszły jego dzieła:

1. De Psalterio Virginis Deipara sermonum epitome. Sandomiriæ 1793 in 8. * oprócz dedyk. i rejestru stronic 446. Jest to dzieło Humberta Bruna Z. K. za staraniem X. Domosławskiego przedrukowane.
2. Annotationes ad libellum Patronorum Regni Poloniae Breviario O. P. adjunctum 1793. Sandomiriæ. Oprócz Kalendarza według porządku Dominikańskiego stronic 118 in 8. *

XXVI X. Pius Solary S. T. P. w St. Jen. War. życie rozpoczął zakonne w Przemyślu 1676. Gorliwy ten słowa Bózego ogłosiciel z niebezpieczeństwem własném w r. 1709 niósł sam pomoc tysiącom zapowietrzonych, on ich opatrywał ciała, on duszne dawał pociechy, on nakoniec grzebał tych nieszczęśliwych. Klasztory w Latyczowie, Przemyślu, Płocku, Samborzu, Łowiczu i Warszawie brzmiały jego cnót i prac odgłosem. Wymowa jego była oschła, ale serce czułe i miłość bliźniego w najwyższym stopniu. Umarł ten człowiek nieśmiertelnéy pamięci godny, w Przemyślu 1723. Zostały po nim Kazania:

1. Phase id est, Transitus Domini albo Kazanie na uroczystość S. Benedykta in fol. * 1701 w Warszawie. Oprócz dedyk. stronic nie liczbow. 12. śmieszne niekiedy wyrażania każą to pismo.
2. Klejnoty Królewskie albo Kazanie na uroczystość S. Jana Kantego 1689 (1).

XXVII X. Ludwik Sękowski S. T. Prezentat w Studium jeneralném Warszawskim poświęcił się Bogu w Zakonie S. Dominika W Gdań-

sku 1709. całe życie na kaznodzieystwie strawił. Odbywał prace Kaznodzieyskie w Toruniu, Łowiczu, Lublinie i Warszawie. Umarł r. 1754. prace jego są:

1. Rada Boska albo Kazania Kwadragezymalne 1725 w Warszawie in 4 * oprócz dedyk. app. i rejestru stronic 168. Styl okazuje że autor pisał w wieku zepsutej wymowy.
2. Oko chwalebne Jakóba Zygmunta Rybińskiego Wojewody Chełmskiego, albo Kazanie na pogrzebie tegoż 1726. w Lublinie in fol. * oprócz dedyk. stronic nieliczb. 12. Niema szczególnych zalet.
3. Podziękowanie za ostatnią przysługę na pogrzebie X. Piotra Drogozewskiego bez mieysca i r. in fol. * stronic nieliczbowanych 3.

XXVIII X. Kajetan Kiliankowski S. T. Prezentat w Studium Warszawskim, wstąpił do Zakonu w Lublinie 1715 i tamże potem był Professorem i podwakroć Przeorem. Umarł roku 1758 Kazanie jego wyszło pod tytułem:

1. Dusza cały świat informująca i reformująca Ignacy S. czyli Kazanie na tegoż S. uroczystość 1725 w Lubl. in fol. * oprócz dedyk. stronic nieliczb. 12. Na końcu jest wiersz Polski którego początkowe głoski razem połączone składają „Eleonora Krasieńska Wiwat. Dalej następują pienia z 45 strof złożone uwielbiające czyny dziadów i pradziadów famii Krasieńskich.
2. Conciones incidentes varia (1).

XXIX X. Bonawentura Awedyk S. T. Prezentat w Studium G. W. od samego wstępu do Zakonu S. Dominika, który nastąpił roku 1725. trudnił się pracami Kaznodzieyskimi, ale w wymowie nie celował, żyć przestał r. 1762: wydał Kazania:

1. Akademia Święta w Teressie S. wysławiona Kazaniem 1734 w Poznaniu in fol. * oprócz dedyk: stronic nieliczbowanych 12. Wyrażenia bardzo niekiedy nieprzyzwoite.
2. Zodyak Oczystego Rogali Alexandra Hr. Krasickiego z ziemskiego parowu na niebieski Firmament przeniesiony funebralnym Kaza-

(1) Jabłonowski Museum p. 166.

- niem ogłoszony 1737 we Lwowie, oprócz dedyk. stronic nieliczb! 24 Myśli i porządek w ich rozkładzie nikczemny.
3. Donatywa bez agrawacyi familii, czyli Kazanie na pogrzebie Eleonory z Rzewuskich Hr. Krasickiéy w Lublinie 1739 in fol. *
4. Conciones incidentes varia (1).

XXX X. Hieronim Węgliński S. T. P. w St. Jen. War. w Lublinie podał się regule S. Dominika r. 1718 gdzie i umarł r. 1763. napisał Kazanie:

Exaltacya przy drzewie krzyża Jezusowego... ogłoszona 1732. w Lublinie in fol. * oprócz dedyk: stronic nieliczbow. 14 1/2. Bardzo mało ma zalet pod względem myśli i ich rozwinięcia.

Był drugi Hieronim Węgliński Profes Łucki, ale z pism swych nic publiczności nie udzielił.

XXXI X. Margoński Woyciech S. T. D. Professor w Studium ieszcze formalném Warszawskim i Prokurator podróźnych, zaraz po zakładzie Klasztoru Warsz. Zakonnemu życiu poświęcił się w Poznaniu 1639. w Gdańsku, Poznaniu i Sieradzu był Przeorem a Definitorem na Kapitulie Bonońskiéy, gdzie go też Bakalarzem ogłoszono. (2) Ogłosił drukiem dziełka:

1. Rosæ salutiferæ. Neapoli 1639 in 4. Są to piękne, iak podaje Jaszynski (3) Łacińskie epigrammata na przednieysze tajemnice Rozańcowe.

XXXII X. Dominik Frydrychowicz S. T. D. Professor w St. J. W. według podania X. Gronostayskiego, urodził się w r. 1650. w wieku życia 16. uczynił uroczystą professyą w Klasztorze Krakowskim XX. Dominikanów. Z wymowy Kaznodzieyskiéy dosyć słynął, a w językach Hebrayskim, Greckim i Łacińskim bardzo był biegły. Obrany Przeorem w Klimontowie a potem w Krakowie nie wiele w tém urzędowaniu smakował, zatrudniony bowiem Ksiąg czytaniem

(1) Jabłonowski Museum k. 30. — (2) Quetif T, II, k. 459. — (3) o Rymotwerkach Polskich.

lub pisaniem, mniéy się o gospodarstwo, i o dobry rząd Klasztoru troszczył. Idąc z braćmi do Kościoła na śpiewanie Antyfony *Salve Regina*, paraliżem dotknięty z tym się światem rozstał 1716 w Krakowie (1) zostawił dzieła:

1. Przyjaciel w ostatniéy potrzebie doznany, albo Bractwo Najswiętszego Odkupiciela Ukrzyżowanego przy Kościele Archiprezbiteralnym Krakowskim N. P. Maryi w Rynku, w Krakowie 1669 in 4 * stronic oprócz dedyk. i rej. 385. Dzieło to właściwie zawiera traktat o Czyscu, autor wydał go bezimiennie. (2)
2. Koronacya Bogarodzice P. M. w przecudownym obrazie Częstochowskim Kazaniem ogłoszona 1717 w Częstochowie †.
3. Anguł centralny w B. Janie Kantym Akademij Krakowskiey, czyli na tegoż S. Uroczystość Kazanie 1703 w Krakowie in 4. * oprócz przemowy stronic nieliczbowanych 24.
4. *Hyacinthus Odovansius principalis hierarchicus Universalis Regni Poloniae Patronus* 1687 Cracoviae cum iconibus in fol. * præter dedic. pagg. 245. Jest to właściwie opis beatyfikacyi S. Jacka, znaleźć tu oprócz tego można wiele rzeczy do historyi Z. K. w Polsce należących.
5. *Modus Archiconfraternitatis Rosarianae* 1704 Cracoviae in 4. *
6. *Sermones et varij conceptus in Dominicam orationem et Rosarianas quateras* (3).
7. *Sermones in Salutationem Angelicam.*
8. *Sermones in Symbolum Apostolorum.*
9. *Modus introducendi Rosarium cum Cæremoniis.*
10. *Zywot S. Rosalii.*
11. *Saxo percussit Philisthæum, seu resolutio contra quendam Theologum Varsaviensem.*
12. *Ad Poleantheam Marianam in libros 18. distributam ab Authore Hippolito Muraccy Concordantia rerum et verborum Marianæ Polyantheæ.*

---

(1) Sieykowski k 356. — (2) Sieykowski k 23. — (3) Dzieła przytoczone pod liczbą 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14. wiadome mi są z Sieykowskiego k. 23 i 24.

13. Panegiryk wierszami o S. Alexym w kleynotach herbowych niezwykniętej Ruskiej Monarchii Cara Najjaśniejszego Piotra W. 28 kleynotów opisujący różnych Xięstw Monarchii Ruskiej, Juszyński tego dziełka nie znał i ja nie widziałem. Przytoczone ono jest w Jabłonowskiego Muzeum.
14. Wiele manuskryptów zostawił do druku gotowych w rozmaitych materyach, które miały się znajdować w Bibliotece Częstochowskiej XX. Paulinów.
15. Manipulus Theologicus ex summa Theologica S. Thomæ collectus. Cracoviæ 1691 in fol. (1).
16. Conciones duplices in Dominicis in 4. (2)

XXXIII X. Ambroży Zagałowski S. T. D. Professor w Studium formalnym Warszawskim, urodził się r. 1663. W Krakowie r. 1679 Dominikanem zostawszy, tak wysoko w naukach Teologicznych postąpił że Prymas Arcybiskup Gnieźnieński Stanisław Szembek przybożnym go Teologiem uczynił. Na Przeorstwach zostawał w Łowiczu, Sieradzu, w Gidlach gdzie i życia dokonał r. 1721 (3) Do druku podał:

Skarb wielki Województwa Sieradzkiego na roli Gidelskiej znaleziony, to jest obrazu N. P. Maryi Gidelskiej opisanie 1724 w Krakowie in 4 * dwie części.

XXXIV X. Tomasz Cieszkowicz S. T. L, w Studium Warszawskim do Zgromadzenia XX. Dominikanów wstąpił w Warszawie 1692, umarł w Janowie Podlaskim, 1733 gdzie obowiązki Przeora pełnił. Dziełko jego zostało z tytułem:
Żywot S. Agnieszki z Góry Policjanu (4).

XXXV X. Raymund Czaszyński S. T. L w Studium Jen! War. pierwsze chwile życia zakonnego przepędził w Przemyślu r. 1727, dal-

---

(1) Jest w bibl. Missyon. S. Krzyża w Warszawie— (2) Jabłonowski Museum p. 59.— (3) Siekowicki k. 54.— (4) tenże k. 320.

szych nauk słuchał w Warszawie. W różnych Konwentach prace kaznodziejskie odbywał, a mianowicie w Łowiczu. Na widok publiczny wyszły jego kazania z tytułem:

Obrot całego roku Kazaniami niedzielni mi ku wieczności skierowany 1745 w Warszawie in fol. *

XXXVI X. Cypryan Zakiewicz S. T. Lr w St. Jen. Warsz. został Dominikanem w Łucku d. 6. Grudnia 1745 r. Studia Zakonne odbywał w Warszawie, gdzie późniéj przez lat trzy uczył Filozofii i a Kaznodzieystwa takiéj nabył sławy, że ogłoszony został Missyjonarzem Apostolskim. Życie zakończył w Łucku d. 17 Lipca 1771: Na widok publiczny wyszły jego dziełka:

1. *Vindiciæ accidentium Peripafeticorum una cum defensione eorum esseitatis a parte Rei distinctionis a substantia creata realitatis in Sacramento. Eucharistiæ. Varsaviæ 1752 in 4 * præter dedic. pagg. 57.* Są to proste tezy do Dysputy Zakonnéj dosyć ciemno napisane.
2. Równy w zasługach u Nieba, równy w nagrodzie wiecznéj Xięciu Apostołów Piotrowi S. Benedykt Opat, Kazaniem w dzień swoiéj uroczystości uwielbiony 1756. w Poznaniu in fol. * stronic nieliczbow: oprócz dedyk. 20. Styl kwiecisty, polszczyzna dosyć czysta.

XXXVII X. Anioł Zorzewski S. T. Formaliusz w Studium Warszawskim wstąpiwszy do Zakonu Dominikańskiego r. 1700 w Łucku niedługo po ukończeniu Teologicznych kursów gwałtownie zasłabł i umarł r. 1719. Zostawił iedno Kazanie z napisem:

Portret Karola Krasickiego Kasztelana Chełmskiego przy solennych Exekwiach kolligowanym familiom oddany 1717 w Warszawie * in fol. oprócz dedyk. stronic nieliczbow. 14. Myśli dosyć liche, styl nadęty.

XXXVIII X. Hieronim Wąsowicz wstąpił do Zakonu Kaznodziejskiego w Warszawie, a umarł 1664. O innych szczegółach życia jego pomimo długich szperań, nic nigdzie znaleźć nie mogłem.

Kazanie iego znajdujące się w bibl. Konw. Warsz. XX Dom. nosi taki tytuł:

Korona X. Jakóba Piaseckiego na pogrzebném Kazaniu. wystawiona w Krakowie 1642 in 4. Polszczyzna czysta.

Tu Kończę szereg uczonych Dominikanów Konwentu Warszawskiego, w tém przekonaniu, że pismo moje poda może komu myśl napisania krytycznéj historyi Zakonu Dominikańskiego, a z czasem całego Duchowieństwa Katolicko-Rzymskiego w Królestwie Polskiem. Mocno bowiem już od kilku lat na niedostatek takowego dzieła uskarżał się Autor historyi Literatury Polskiéj (T. II. k. 475.) i dla tego naymniey Dzieł Teologicznych przez Pisarzów Katolicko-Rzymskich wydanych wytknął.

Za pilność, postępek w Naukach a mianowicie chwalebne obyczaje, następujący Uczniowie w Szkole Wydziałowéy XX. Dominikanów na Nowém Mieście, na publicznym Popisie otrzymali:

Nagrody, Pochwały i Promocyę.

Z K L A S S Y I.

Nagrodę.

Domański Józef— Konarzewski Leopold— Rotter Karol— Drzewiński Antoni— Hrynkiewicz Józef— Meltzer Alexander— Kaszewski Seweryn.

Pochwałę

Angielewski Alexander— Chapanowicz Alexander— Kredycki Józef— Pieszczyński Józef— Peplowski Józef— Styń Hipolit— Wiszmont Józef— Zebrowski Stanisław.

Promocyą

Andrychiewicz Stanisław— Bang Adolf— Böhm Julian— Böhm Eugeniusz— Grochowiecki Franciszek— Hilke Otto— Kaźnitz Antoni— Koncewicz Woyciech— Królikowski Felix— Kostrzębki Ludwik— Kamiński Michał— Lewicki Ludwik— Małecki Jan— Merschink Karol— Miciewicz Antoni— Pełczyński Paweł— Podbilski Walenty— Popp Józef— Rzeszotarski Michał— Stawarski Jan— Słupski Jan— Witkowski Kalixt.

Z K L A S S Y II.

Nagrodę

Ratkiewicz Teofil— Kuderski Wit— Przewłocki Alexander— Łyczewski Karol.

Pochwałę

Bader Korneliusz— Rafiński Ludwik— Rościszewski Stanisław—
Sławiński Piotr.

Promocyą

Cieszewski Józef— Dobrowolski Kazimierz— Dworzak Antoni—
Kwiatkowski Ignacy— Moraczewski Stanisław— Nax Dominik— Sła-
wiński Michał— Smólski Felix.

z KLASZY III.

Nagrodę

Sokołowski Franciszek.

Pochwałę

Daszkiewicz Jan— Daszkiewicz Roman— Krolikiewicz Tomasz—
Plewczyński Józef— Roszewski Józef.

Promocyą

Billing Kazimierz— Kurczyński Józef— Kurczyński Andrzej— Pie-
kalkiewicz Jan— Schmidt Tomasz— Todesko Józef.

z KLASZY IV.

Pochwałę

Bogusławski Julian— Jlnicki Tomasz— Kaczorowski Ignacy— Wró-
blewski Maciény— Zaliński Stanisław.

Promocyą

Miaskowski August.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 72
Tel. 26-68-63

F
20042
1828
2